

नौगाड गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

होपरीगाड, दार्चुला

आ.व. २०७९।०८०

को

नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

नौगाड गाउँपालिकाको आ.व. २०७९।८० को
नीति तथा कार्यक्रम

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु,
सम्पूर्ण उपस्थित राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु,

“गरिब विपन्न पिछडिएका समुदायको उत्थानमा हाम्रो ऐक्यबद्धता,
सुशासन पारदर्शिता जवाफदेहीता सहितको समुन्नत पालिका निर्माण गर्ने हाम्रो प्रतिबद्धता”

भन्ने मूल नाराका साथ बस्तै गरेको नौगाड गाउँपालिकाको एधारै गाउँसभामा आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम सार्वजनिकरण सत्रमा उपस्थित गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, नौगाड गाउँपालिकाका ६ वटै वडाका वडा अध्यक्ष ज्यूहरु, कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरु, गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु, सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी एवम् उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दिक स्वागत तथा धन्यवाद व्यक्त गर्ने चाहन्छु ।

राज्य पुनः संरचना पश्चात् दोस्रो कार्यकालका लागि भएको स्थानीय तहको निर्वाचन निष्पक्ष, स्वतन्त्र, शान्तिपूर्ण, स्वच्छ र भयरहित वातावरणमा सम्पन्न भएको यस सुखद घटीमा यस नौगाड गाउँपालिकाका निर्वत्तमान जनप्रतिनिधिहरु, निर्वाचन कार्यालय, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सुरक्षा निकाय तथा निर्वाचन प्रक्रियामा संलग्न राजनीतिक दल, संघसंस्था र आम नौगाडवासी आमा बुबा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरु प्रति नौगाड गाउँपालिका आभार व्यक्त गर्दछ ।

दुई वर्ष देखि विश्वभर प्राणघातक महामारीका रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (COVID-19) को असर सामान्य हुँदै गएको यस परिस्थितिमा अहोरात्र खटिएर महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रणमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नुहुने स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, निर्वत्तमान जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी लगायत सम्पूर्ण नौगाडवासी आमाबुबा, दाजुभाइ तथा दिदीबहिनीहरुमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै आगामी दिनहरुमा पनि निरन्तर साथ र सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

मुलुकको शासन प्रणाली र समाजको अग्रगामी रूपान्तरणका लागि भएका ऐतिहासिक सशब्द जनयुद्ध संघर्ष, जनआन्दोलन तथा मदेश आन्दोलन लगायतका विभिन्न संघर्ष तथा आन्दोलनका क्रममा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात अमर शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रदान्जली अर्पण गर्दछु साथै विभिन्न आन्दोलनका क्रममा घाइते तथा बेपत्ता नागरिकहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्दै सम्पूर्ण देशभक्त नागरिकले राष्ट्र निर्माणमा पुन्याएको योगदानलाई आदरपूर्वक स्मरण गर्ने चाहन्छु ।

साथै यस गाउँपालिकाको एधारै गाउँसभाद्वारा तय गरिएको नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा सहयोग पुन्याउनु हुने सम्पूर्ण गाउँपालिका तथा वडाका जनप्रतिनिधीहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, नागरिक समाजका अगुवाहरु, विषयगत शाखा प्रमुखहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, समग्र नौगाडवासी आम नागरिकहरु, नागरिक समाजका अभियन्ताहरु, शिक्षक बुद्धिजीवी, संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरु, समाज रूपान्तरणमा अहम् भूमिका निर्वाह गर्नुहुने सम्पूर्ण व्यक्तित्वहरुमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

दार्चुला जिल्लाको उत्तरपूर्वी भागमा अवस्थित एवम् भौगोलिक रूपमा ८०°४३'३२.८०" देखि ८०°४४'५९.१६" उत्तरी अक्षांश र २९°४३'१५.००." देखि २९°५२'३१.००" पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको १८०.२७ कर्ग किलोमिटर क्षेत्रफल, २,७१६ घर धुरी, १८,०९७ जनसंख्या (नौगाड गाउँपालिकाको स्थलगत सर्वेक्षण २०७८ अनुसार) र ६ वटा वडामा विभाजन भएको नौगाड गाउँपालिकाको भाग्य र भविष्यको फैसला गर्ने चरणका साक्षी हामी जनप्रतिनिधि सामु थ्रूप्रै अवसरका साथै चुनौतीहरु पनि विद्यमान रहेका छन् । विभिन्न चुनौतीका बाबजुत नेपालको संविधान, अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिबद्धता, दिगो विकास लक्ष, नेपाल सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रम, हाल सम्म प्राप्त उपलब्धि तथा अनुभव, श्रोत साधनको उपलब्धता, नौगाड गाउँपालिकाको आवश्यकता एवं नौगाडवासीको माग र चाहनालाई मध्यनजर गर्दै विगतमा हासिल गरेका उपलब्धीहरुलाई संस्थागत गर्दै नौगाड गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको यात्रालाई तय गर्ने गरी आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

विषय सूची

१) नौगाड गाउँपालिकाले आ.व. २०७९/१०८० को नीति तथा कार्यक्रम तयार पार्दा लिइएका मुख्य अधिकारहरूः दार्त्तना, विवेक, विजयलक्ष्मी, श्रीमति गाउँपालिकाको कार्यपालक द्वारा दिएका गाउँपालिकाको कार्यपालक प्रदेश, नेपाल.....	1
२) नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताका क्षेत्रहरू.....	1
३) नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताहरूः	1
४) नौगाड गाउँपालिकाका समस्तिगत नीतिहरू	2
५) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू:.....	3
(क) कृषि तथा पशु सम्बन्धी नीति	3
(ख) सहकारी तथा सामुदायिक संस्था सम्बन्धी नीति:.....	6
(ग) उद्यमशीलता प्रवर्द्धन तथा रोजगार सृजना सम्बन्धी नीति	6
(घ) पर्वतन तथा संस्कृति नीति	7
(ङ) युवा, श्रम तथा रोजगारी	8
६) भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी नीतिहरू	8
(क) स्थानीय सडक, यातायात तथा पुल.....	8
(ख) जलस्रोत, सिंचाई तथा ऊर्जा	9
(ग) भवन तथा शहरी विकास	9
(घ) सूचना प्रविधि तथा संचार	10
७) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू:	10
(क) शिक्षा.....	10
(ख) स्वास्थ्य	12
(ग) खानेपानी तथा सरसफाई.....	13
(घ) खेलकुद तथा मनोरञ्जन.....	14
(ङ) लैंगिक समानता र समावेशीकरण.....	14
८) वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति	15
(क) फोहोर व्यवस्थापन तथा प्रदूषण नियन्त्रण	15
(ख) हरियाली प्रवर्द्धन.....	16
(ग) जलवायु परिवर्तन अनुकूलन	16
(घ) विपद् व्यवस्थापन.....	16
९) संस्थागत विकास, वित्तीय व्यवस्था र सुशासन सम्बन्धी नीति	17
(क) संस्थागत विकास तथा सुशासन	17
(ग) राजश्व परिचालन तथा वित्तीय व्यवस्थापन	19

*प्रधान सिंह धार्मी
नौगाड प्रशासकीय अधिकार*

नौगाड गाउँपालिका

*दलजित सिंह धार्मी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका*

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

गाउँसभा सदस्य ज्यूहरु तथा उपस्थित महानुभावहरु,

१) नौगाड गाउँपालिकाले आ.व. २०७९।१०८० को नीति तथा कार्यक्रम तयार पार्दा लिइएका मुख्य ओष्ठेहरू:

१. नेपालको संविधान २०७२ को प्रस्तावना, मौलिक हक तथा अनुसूची ८२९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सूची,
२. नेपालको संविधान २०७२ भाग ४ अन्तर्गत राज्यका आर्थिक, सामाजिक विकास, प्राकृतिक स्रोतको उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिहरु, धारा ५९ को आर्थिक अधिकार, भाग १९ को आर्थिक कार्यप्रणाली,
३. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य विस्तृतीकरणको प्रतिवेदन,
४. संघीय तथा प्रदेश सरकारले अंगीकार गरेको आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताहरु,
५. प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरु,
६. स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरु,
७. नेपालले अन्तरराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिबद्धताहरु,
८. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा विभिन्न नियमावलीका प्रावधानहरु,
९. स्थानीय तह क्षेत्रगत नीति, रणनीतिहरु, योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरु,
१०. विकासका समसामयिक मुद्दाहरु (जस्तै: सामाजिक संरक्षण, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैङ्गिक सशक्तिकरण तथा समावेशीकरण, बालमैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री क्रियाकलाप, पूर्ण सरसफाई, ऊर्जा संकट लगायतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरु),
११. नौगाड गाउँपालिकाको आ.व. २०७८।२०७९ को नीति तथा कार्यक्रम,
१२. नौगाड गाउँपालिकामा आवश्यक देखिएका अन्य विषयहरु ।

२) नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताका क्षेत्रहरु

१. सामाजिक विकास क्षेत्र,
२. संस्थागत विकास, वित्तीय व्यवस्था र सुशासन क्षेत्र,
३. आर्थिक विकास क्षेत्र,
४. भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र,
५. वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र,

३) नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताहरु:

१. यस गाउँपालिकाको जनजीविका र विकासका लागि अत्यावश्यक रहेका भौतिक पूर्वाधार,
२. उत्पादनमूलक तथा शीघ्र प्रतिफल दिने,
३. छिटो छरितो र प्रभावकारी रूपमा सेवा प्रवाह हुने,
४. सेवा प्रवाह, संस्थागत क्षमता विकास, पारदर्शिता र सुशासन अभिवृद्धि हुने,
५. स्थानीय स्रोत साधनलाई प्राथमिकता दिने र जनसहभागिता अभिवृद्धि हुने,
६. परम्परागत धर्म, संस्कृति, चाडपर्व, मेला आदिको माध्यमबाट पर्यटन प्रवर्द्धन हुने,
७. वातावरण संरक्षण, विपद व्यवस्थापन र दिगो विकासमा टेवा पुऱ्याउने,
८. गाउँपालिकाको राजश्व संकलनमा अभिवृद्धि पुग्ने,
९. जनताको जीवनस्तर, रोजगारी र आमदानी बढ्ने,

पुक्कर सिंह धामी
प्रशासकीय उपायक
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धामी
अच्युत
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

१०. स्थानीय सहभागिता जुट्ने, स्वयम् सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने गाउँपालिका कार्यालय
११. महिला बालबालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने,
१२. लैंगिक समानता र समाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि गर्ने,
१३. भाषिक तथा सांस्कृतिक पक्षको जगेन्द्री र सामाजिक सङ्घाव तथा एकता अभिवृद्धिमा सघाउ पुऱ्याउने ।

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू तथा उपस्थित महानुभावहरू

आ.व. २०७९।१०८० को बजेट तर्जुमा गर्दा आधार लिइएका र आगामी दिनमा पूरा गर्नेगरी लिइएका नीतिहरू निम्नानुसार प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

४) नौगाड गाउँपालिकाका समस्तिगत नीतिहरू

१. शिक्षा क्षेत्रलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी शैक्षिक क्रियाकलापमा नवप्रवर्तन गरी शिक्षाको गुणस्तर उकास्त्र विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछन् ।
२. स्वास्थ्य क्षेत्रको व्यवस्थापनमा सुधार गरी महामारीजन्य रोगहरूको नियन्त्रण तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवालाई पहुँच युक्त, सर्व सुलभ र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
३. गाउँपालिका अन्तर्गतका हरेक क्षेत्रमा पुरस्कार तथा दण्डको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४. शहीद परिवार, जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनका घाइते अपांग, जनयुद्धको क्रममा बेपत्ता पारिएका व्यक्तिका परिवारलाई प्राथमिकता दिइ विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछन् ।
५. भौगोलिक विकटता र परनिर्भरतामूखी बजार हाम्रो गाउँपालिकाको चुनौती हो । यसलाई मध्यनजर गर्दै कृषि तथा पशुजन्य उत्पादन वृद्धि गरी बजारीकरणका लागि समन्वय र सहकार्यको माध्यमबाट संस्थागत संरचना निर्माणमा जोड दिइनेछ र विशेष पकेट क्षेत्र घोषणा मार्फत कृषि र पशुपालनमा आत्मनिर्भर बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६. नौगाड गाउँपालिकाको भौगोलिक विकटता र पूर्वाधारको कमीलाई मध्यनजर गर्दै यसलाई समस्याग्रस्त गाउँपालिका होइन सम्भावनायुक्त गाउँपालिका बनाउने लक्ष्यका साथ प्रत्यक्ष जनसहभागितामा आधारित विकास निर्माणलाई प्राथमिकतामा राख्दै जनतालाई महसुस हुने आर्थिक अनुशासन, पारदर्शिता र जवाफदेहिता सहितको **आफ्नो विकास आफै गरौं कार्यक्रम सञ्चालन** गरिनेछ ।
७. प्राकृतिक स्रोत साधन र मानव संसाधनलाई अधिकतम उपयोग गर्न सो क्षेत्रमा एउटा स्पष्ट गुरुयोजना तयारी र कार्यान्वयन गरी उत्पादनको बजारीकरण समेतको सुनिश्चितताको माध्यमबाट रोजगारीको अवस्था सिर्जना गरिनेछ ।
८. वस्ति स्तरीय भेला तथा वडाहरूबाट प्राथमिकतामा राखिएका क्रमागत तथा अधुरा, योजना तथा कार्यक्रमहरू, वहुउपयोगी, लागत मितव्ययी योजनाको संचालन र मर्मत सँभारका योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिई योजना छनौट गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
९. हरेक गरिब तथा विपन्न किसानको घरमा उद्यमशीलता विकास गर्ने कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी प्रकृयाबाट अगाडि बढाउँदै **एक घर एक रोजगार**को नीति लिइनेछ ।
१०. नौगाड गाउँपालिकालाई नमुना गाउँपालिकाको रूपमा स्थापित गर्नका लागि गाउँपालिका भित्रका केही गरिब तथा दलित वस्तिहरूमा विभिन्न साझेदारहरूको सहकार्यमा आवश्यक पूर्वाधार, खानेपानी, घो.वा. वृक्षारोपण, जीविकोपार्जन, पूर्ण सरसफाइका क्रियाकलापहरू संचालनमा ल्याइनेछन् ।
११. नौगाड गाउँपालिका भित्र रहेका विद्यमान रुदिवादी परम्परा, महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवहार, बाल-विवाह, बहुविवाह, महिला हिंसा, किशोरीहरूमा आउने उमेरगत समस्या, किशोरी तथा

पुऱ्कर सिंह धामी
प्रमुख प्रशासकीय नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धामी २
अच्युत
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

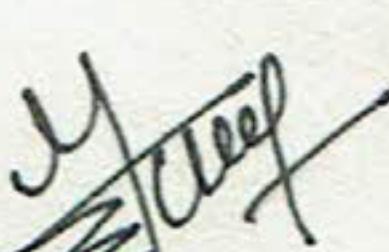
महिलाहरूमा देखिने समस्याहरूको समाधान गर्न तथा विद्यमान राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय नियम संभवतामा सम्बन्धी जानकारी गराउन विभिन्न सचेतन मूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछन् ।

१२. गाउँपालिका भित्र रहेका विद्यमान बेरोजगारी समस्यालाई मध्यनजर गर्दै बेरोजगार युवाहरूका लागि सीप मूलक तालिम, वैदेशिक रोजगारीलाई निरुत्साहित हुने किसिमका कार्यक्रम ल्याई गाउँपालिका भित्र रोजगार सिर्जना गरिनेछ र श्रमसहकारी गठन गरी काम गर्न रोजगारीका लागि अध्यक्ष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा साझेदारीको लागि यस गाउँपालिकाबाट उचित बजेट विनियोजन गरिनुका साथै प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका, २०७६ तथा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना संचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि २०७६ को अधीनमा रही कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१३. खोलामा जलविद्युत र डाँडापाखामा वनजंगल र जडीबुटी उत्पादनको नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै खेती योग्य जमिनमा सिंचाइ सुविधा विस्तारका साथै वन संरक्षण तथा वृक्षरोपणका माध्यमबाट 'हरियाली नौगाड' निर्माण गरिनेछ ।
१४. सबै प्रकारका भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलताको नीति लिइनेछ । हरेक गतिविधि तथा क्रियाकलापमा 'फर्केर हेर'को नीति लिइनेछ ।
१५. सार्वजनिक निर्माण कार्यमा स्थानीय प्रविधि, जनशक्ति तथा श्रोत साधनको प्रयोगमा प्राथमिकता दिइनेछ ।
१६. विभिन्न किसिमका सामाजिक विकृति विसंगती तथा अपराधीक गतिविधिहरूलाई न्यूनीकरण गरी शून्यमा ज्ञाने नीति लिइनेछ ।
१७. सबै तहका कर्मचारीहरू, शिक्षकहरू, सुरक्षाकर्मीहरू तथा जिम्मेवारीमा रहेका व्यक्तिहरूलाई अझ बढी जिम्मेवार र जबाफदेही बनाइनेछ । प्रत्यक्ष रूपमा जनताको गुनासो सुन्न 'अध्यक्ष सँग जनता सञ्चार कार्यक्रम' संचालन गरिनेछ ।
१८. सामाजिक विकृतिको रूपमा रहेका र समाजमा प्रत्यक्ष रूपमा देखिने जाँड रक्सी, जुवा तास जस्ता गतिविधिहरूलाई नियन्त्रण र व्यवस्थित गर्न कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
१९. महिलाहरूको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार ल्याउन सुनौला हजार दिनका महिलासँग उपाध्यक्ष कोसेली कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२०. समग्र नौगाडवासीहरूको पोषणमा सुधार ल्याउँदै कुपोषण लगायतका पोषणको कमीबाट हुने स्वास्थ्य समस्याहरूलाई न्यूनीकरण गर्न उपाध्यक्ष पोषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२१. जलस्रोत, वन सम्पदा, खनिज पदार्थ, आदिको प्रयोग गर्दा वातावरणीय प्रतिकूलता नहुने गरी गरिनेछ ।
२२. नौगाड गाउँपालिकाका विकट भेगहरूमा खाद्य डिपो र सुपथ मूल्यका पसल संचालनमा ल्याइनेछ ।
२३. राजनीतिक आस्थाको आधारमा कुनै पनि नागरिकलाई विभेद नगरी स्थानीय सरकार हरेक जनताको अभिभावकको रूपमा रही काम गर्ने पद्धतिको विकास गरिनेछ ।

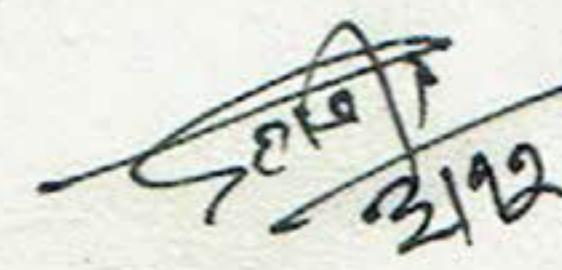
५) आर्थिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू:

(क) कृषि तथा पशु सम्बन्धी नीति

१. एक समूह एक फलफूल पकेट कार्यक्रम लागू गर्दै कृषक समूह र विपन्न समुदायलाई निःशुल्क फलफूल बोट वितरण र सो को व्यवस्थापन, प्राविधिक सहयोग र उपलब्धि मापनका लागि अभिलेखीकरणको उचित नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

प्रृष्ठकर्ता डॉ दीपक सिंह धामी
प्रानुसूची प्रस्तावकीय अधिकारी

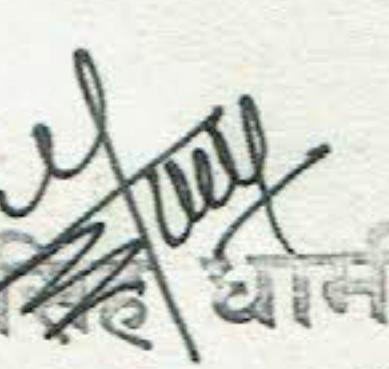
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धामी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

२. व्यवसायीका पशुपालन (नस्ल सुधार र उन्नत जातका पशुपक्षी) र यस क्षेत्रको उपयुक्त कृषिजन्य वस्तुका उत्पादनको संभाव्यता अध्ययन गरी उत्पादन, भण्डारण तथा व्यवस्थापन केन्द्रको स्थापना गरी स्थानीय स्तरमा स्वरोजगार प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
३. दल्लेखमा निर्माणाधिन कोल्ड स्टोरको निर्माण कार्य सम्पन्न गरी कृषि समूह । सहकारी मार्फत संचालनमा ल्याइनेछ ।
४. प्राकृतिक प्रकोपका कारण कृषि तथा पशु पन्छीमा हुने क्षतिको लागि राहत उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
५. कृषि क्षेत्रलाई स्थानीय उत्पादनको प्रमुख क्षेत्रको रूपमा विकास गरी उत्पादित वस्तुको वजारीकरणको समेत सुनिश्चितताको माध्यमबाट कृषि क्षेत्रलाई स्थानीयवासीको आर्थिक उन्नतिको मुख्य आधारका रूपमा स्थापित गरिनेछ । प्रमुख वालिहरूको उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुने नीति लिइनेछ । बाँझो जग्गामा फलफूल, तरकारी खेती गर्ने उत्प्रेरित गरिनेछ र सिंचाइ, मल, वित विजनको उपलब्धताका साथै प्राविधिक ज्ञान, सीप र प्रविधिको हस्तान्तरणमा जोड दिइनेछ । व्यवसायिक पशुजन्य उत्पादन कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरिनेछ साथै एक कृषक परिवार एक कम्पोस्ट खाडलको नीति लिइनेछ ।
६. समुदायको पोषण तथा जीविकोपार्जनको अवस्थामा सुधार ल्याउनको लागि गाउँपालिका भित्रका हरेक घरधुरीमा घरबारी स्थापना गर्दै सम्भाव्य क्षेत्रमा उत्पादनको पकेट क्षेत्र बिस्तार गर्ने र व्यवसायीक रूपमा समूह मार्फत वार्षिक रु ५,००,००० । (पाँच लाख) भन्दा माथि कारोबार गर्ने कृषक समूहहरूलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ साथै गाउँपालिका स्तरमा आवश्यक बोट बिरुवा सहज रूपमा आपूर्ति गर्नका लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू सँगको समन्वय एवं सहकार्यमा स्थापित उन्नत स्तरको बहुउद्देश्यीय नर्सरीको वृहत्तरिकरण र वजारीकरणमा सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
७. स्थानीय उत्पादनबाट कृषकहरूलाई अधिकतम लाभ लिई जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउन उत्पादनको भण्डारण, बजारीकरणका साथै कृषि उपजको सहज आपूर्तिको लागि आवश्यकता अनुसार संकलन केन्द्र, कोल्ड स्टोर, एग्रोभेट स्थापना गर्ने कार्य आगामी वर्षबाट सुरुवात गरिनेछ र सो प्रयोजनको लागि निजी क्षेत्र तथा सहकारीहरूलाई प्राथमिकताका साथ परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
८. गाउँपालिका भित्रका वडाहरूमा कृषि सम्बन्धी ज्ञान तथा कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि एक वडा एक कृषि प्राविधिक कार्यक्रम मार्फत प्रत्येक वडामा कृषकहरूलाई सहज ढंगले घरघरमै कृषि सेवा उपलब्ध गराइने नीतिलाई निरन्तरता दिँदै यसका लागि साना तथा ठूला वडाहरूमा आवश्यकता अनुसार भौगोलिक विकटता र जनघनत्वका आधारमा कृषि प्राविधिक खटाइनेछ ।
९. एक वडा एक पशु प्राविधिक कार्यक्रमको माध्यमबाट प्रत्येक वडामा सामाजिक परिचालक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै वडाका बस्ती बस्तीमा सामाजिक परिचालकको माध्यमबाट जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने, वडा स्तरीय समूहहरूको गठन गर्ने, जनपरिचालन गर्ने लगायतका कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइनेछ ।
१०. कृषि तथा पशु क्षेत्रको आधुनिकीरण र व्यवसायीकरणका लागि थप विज्ञ जनशक्तिको सहयोग लिई विभिन्न उत्पादनमूखी कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन् ।
११. कृषि क्षेत्रलाई आर्थिक वृद्धि र रोजगारीको प्रमुख संवाहकको रूपमा विकास गरिनेछ । कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरण गरी आर्थिक वृद्धिको आधारलाई बलियो बनाइनेछ । सिंचाई, ऊर्जा, वन, पर्यटन लगायतका क्षेत्रको कार्य गर्दा कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्वमा योगदान पुग्ने गरी सामन्जस्य कायम गरिनेछ ।
१२. बेमौसमी तरकारी खेतीलाई थप प्रोत्साहित गरिनेछ र खेती योग्य जमिनहरूका लागि थप नहर सिंचाई तथा पाइप सिंचाइहरू निर्माण गरिनेछन् ।

पुर्णकर श्रीहरि धामी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धामी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

१३. कृषकको संरक्षण गर्नुका साथै कृषकले उत्पादन गरेको कृषि उपज खरीद गर्ने व्यवस्था मिलाइनलाई सम्भाल्ने आधारमा कृषि अनुदान प्रवाह गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । बारम्बार पशुपन्चीमा देखिने गम्भीर प्रकृतिका महामारीहरू नियन्त्रण गर्ने आवश्यक औषधी उपकरण तथा भ्याक्सीनको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१४. हरेक बस्तीमा भैंसी, उन्नत गाई, तथा भेडाबाख्ना, कुखुरा, खरायो पालन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी तथा व्यवसायिक रूपमा संचालनमा ल्याइनेछ । आफ्नो पेशामा उल्कृष्ट उत्पादन गर्ने किसानलाई सम्मानित तथा पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।
१५. कृषि बालीमा प्रांगारिक तथा कम्पोस्ट मलको प्रयोग गरी अर्गानिक उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
१६. हरेक वडाहरूमा व्यवस्थित कृषि बजारको स्थापना गरिनेछ ।
१७. कृषिको लागि आवश्यक पर्ने मल, उन्नत जातका बिउविजन, किट्नासक विषादी, कृषिजन्य औजारहरू, आदिलाई सर्व सुलभ तथा अनुदानमा उपलब्ध गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८. हरेक वडामा कृषक पाठशाला र हाटबजार संचालन गरिनेछ ।
१९. माटो परीक्षण गरी सुहाउँदो बाली लगाउन नयाँ तथा उन्नत विउविजन उपलब्ध गरिनेछ ।
२०. नगदेबाली उत्पादन गर्ने हरेक किसानलाई सहकारी मार्फत कृषि त्रैणको व्यवस्था गरिनेछ ।
२१. दुग्ध संकलन केन्द्र स्थापना गरी पशुपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
२२. पालिका स्तरमा बिउँ बैंकको स्थापना गरी स्थानीय स्तरमा उत्पादित बिउँहरू किसानलाई समयमै उपलब्ध गराइने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२३. कृषि उत्पादनलाई वृद्धि गर्ने माटो सुहाउँदो वालि, वालि सुहाउँदो प्रविधि कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
२४. कृषि पेशालाई थप आकर्षक र उत्पादनमूलक बनाउन कृषिमा आधुनिकीकरण र याचीकरण गरिनुका साथै कृषि सम्बन्धी औजार तथा मेसिन खरिद गर्ने अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
२५. भेटेरिनरी ल्याब सहितको पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
२६. किसान सूचीकरण कार्यक्रमलाई अधि बढाइनेछ ।
२७. कृषि, पशुपन्ची तथा मत्स्य तथ्यांक संकलन गरी अद्यावधिक गरिनेछ ।
२८. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत गत आ.व. मा स्थापना भएका आलुवाली पकेट विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै नयाँ आलुवाली विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२९. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना अन्तर्गत नयाँ पकेट विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३०. आलु पकेट क्षेत्रमा बिउँ आलु उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३१. उन्नत जातका पशुहरूमा कृतिम गर्भाधान तथा नस्ल सुधार कार्यक्रमलाई अगाडि बढाइनेछ ।
३२. पशुपक्षी रोगको अन्वेषण, नमुना संकलन तथा प्रेषण र इपिडीमियोलोजिकल कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
३३. पशु सेवा विभाग र प्रादेशिक निकायमा पशु पन्ची तथ्यांक तथा पशु सेवाका कार्यक्रमको प्रगति रिपोर्टिङलाई समय भित्र गरिनेछ ।
३४. खाद्य सुरक्षा सम्बन्धी नीति तर्जुमा गरी कायान्वयनमा ल्याइनेछ ।
३५. कृषि जन्य उत्पादन सँग सम्बन्धित उद्योग स्थापनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
३६. पद्दै कमाउँदै कृषि कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।

पुष्कर सिंह धानी
प्रबुद्ध प्रशासकीय अधिकृत
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धानी
अद्याता
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

(ख) सहकारी तथा सामुदायिक संस्था सम्बन्धी नीति:

१. स्थानीय बचतलाई प्रोत्साहन गरी लगानी तथा कार्यक्षेत्र विस्तार गर्ने गाउँघरमा सहकारी संस्थाको स्थापना र क्षमता विकास गरी वित्तीय संस्थाहरू सँगको समन्वयमा कार्यक्षेत्र विस्तार गरिनेछ ।
२. दिगो विकासको लक्ष (Sustainable Development Goal) को अवधारणा अनुरूप स्थानीय तहमा रहेका विभिन्न स्वायत्त संस्था र समूहको (लघु जल विद्युत संस्था, सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, खा.पा. उपभोक्ता समिति, सहकारी संस्था आदि) संस्थागत विकासका लागि क्षमता विकास गर्ने सहयोग पुग्ने कार्यक्रमको माध्यमबाट उक्त संस्था र समूहको नेतृत्वमा सञ्चालित आयोजना र परियोजनाको दिगो रूपमा सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने सहयोग पुन्याइनेछ । निर्माणाधीन एवम् निर्माण सम्पन्न योजना, आयोजना र परियोजनाको लापरवाहीका कारण प्रक्षेपण गरिएको समयावधि सम्म योजना सुचारू गर्ने नसकेका आयोजना र परियोजनाहरूमा पटक-पटक बजेट विनियोजन गरिने छैन र असल व्यवस्थापन गरी संचालनमा रहेका योजना र परियोजनासँग सम्बद्ध उपभोक्ता संस्थालाई सम्मान एवम् पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
३. सहकारी संस्था ऐन, नियमावली र कार्यविधि अनुसार सहकारी संस्था खोल्ने, एकीकरण गर्ने र संस्था स्थापना भई संस्थाको उद्देश्य अनुसार प्रभावकारी रूपमा सेवा प्रवाह गर्ने नसकेका सहकारी संस्था विघटन गरी उद्देश्य र प्रकृति मिलेका सहकारी संस्था सँग नियमानुसार एकीकरण गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारी संस्थाको नियमन, अनुगमन तथा प्रभावकारी रूपमा संचालनको माध्यमबाट स्थानीय समुदायमा छरिएर रहेको पूँजीको संकलन, व्यवस्थापन तथा परिचालनका लागि सहकारी संस्थाको क्षमता विकास गर्ने गाउँपालिका स्तरमा सहकारी संस्था हेर्ने गरिबी निवारण तथा सहकारी इकाई स्थापना र आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्थापन गरी नियमित रूपमा अनुगमन, मुल्यांकन, वित्तीय साक्षरता अभियान, तालिम, समीक्षा गोष्ठी आयोजना गरिनेछ साथै संचालित सहकारी संस्थाको प्रभावकारिताको मुल्यांकन गरी सोको अभिलेखीकरण गर्ने पद्धति स्थापना गरिनेछ ।
५. आर्थिक विकास र गरिबी निवारणका लागि सहकारी क्षेत्रलाई उद्यमशीलता, उत्पादन र रोजगारीसँग आबद्ध गरिनेछ । सहकारी संघसंस्थाको अनुगमन र संस्थागत सुशासन प्रवर्द्धन गर्ने नियमनवारि निकायलाई अधिकार सम्पन्न र सुदृढ बनाइनेछ ।
६. हरेक वडामा कम्तीमा एक सहकारीको स्थापना गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
७. गाउँपालिकाको आन्तरिक कोषबाट सहकारी संस्थाहरूलाई अनुदान दिई किसान र बेरोजगार युवाहरूलाई स्वरोजगार व्यवसाय संचालन गर्ने सस्तो ब्याजमा ऋण दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
८. विगतमा गरिबी निवारण कोष, केयर नेपाल लगायतका संस्था तथा कार्यक्रमहरूबाट सामुदायिक संस्थाहरूमा घुम्ती कोषको रूपमा उपलब्ध गरिएको रकमलाई संकलन गरी नजिकको सहकारी संस्थाहरूमा जम्मा गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९. विगतमा सहकारी संस्थाबाट ऋण लिएका तर विभिन्न कारणले तिर्न नसकेका ऋणीहरूको आर्थिक अवस्था र क्रियाकलापको मुल्यांकन गरी पूर्ण वा आंशिक ऋण मिनाहा गर्ने र त्यस्ता ऋणीहरूलाई सीपमुलक तालिम दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ग) उद्यमशीलता प्रवर्द्धन तथा रोजगार सृजना सम्बन्धी नीति

१. स्थानीय तथा घरेलु स्रोत साधनमा आधारित घरेलु तथा लघु उद्योग स्थापना एवम् संचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरी लक्षित व्यक्ति तथा समूहलाई अनुदान उपलब्ध गराइने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

[Signature]
पुष्कर सिंह धामी
नेपाल प्रशासकीय नौजान गाउँपालिका

[Signature]
दलजित सिंह धामी
अध्यक्ष
गोपाल गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

नौगाड गाउँपालिका
 अधिकृत संघ धारी
 नौगाड गाउँपालिका
 अधिकृत संघ धारी
 नौगाड गाउँपालिका
 अधिकृत संघ धारी

२. गाउँपालिका स्तरमा उपलब्ध बहुमूल्य जडीबुटीको समुचित उपयोग मार्फत तथा छरिएर रहेको उद्योगहरूलाई एकीकृत गरी गाउँपालिकालाई आत्मनिर्भर तथा रोजगार उन्मुख तुल्याउन गाउँपालिका स्तरमा एउटा औद्योगिक ग्राम निर्माण मार्फत जडीबुटी प्रशोधन केन्द्र लगायत अन्य आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिनेछ ।
  ३. गाउँपालिका भित्र रहेका उद्योग व्यवसायीहरूको हकहित संरक्षणको लागि संगठन स्थापना गर्ने कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
  ४. परम्परा देखि नै चल्दै आएका स्थानीय घरेलु उद्योग (बाँस, निगालो, आसन, अल्लो प्रशोधन, आदी) लाई स्तर उन्नति, आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
  ५. नवप्रवर्तनमा आधारित व्यवसाय स्थापना र सञ्चालनमा सहरीकरण गरिनेछ । उद्यमशिलता विकास, सिर्जनशील प्रविधि विकास, परम्परागत ज्ञान र सीपको आधुनिकीकरण मार्फत युवा उद्यमीलाई गाउँ स्तर मै उद्यम गर्ने आकर्षित गरिनेछ ।
  ६. परम्परागत ज्ञान तथा मौलिक सीपमा आधारित लघु तथा घरेलु उद्योगलाई प्रविधि हस्तान्तरण तथा बजार संरक्षण मार्फत प्रवर्द्धन गरिनेछ । लघु तथा घरेलु उद्योगका लागि उद्यमशिलता विकास, उत्पादनको वजारीकरण र बिक्रीका लागि सहरीकरण गरिनेछ ।
  ७. गाउँपालिका भित्र सीप विकास केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
  ८. प्रत्येक वडा कार्यालयहरु मार्फत वैदेशिक रोजगारमा जाने श्रमिकहरूको विवरण संकलन गरी अनिवार्य रूपमा अभिलेख राख्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
  ९. उपाध्यक्षसंग युवा उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
  १०. गाउँपालिका भरीका उद्योग व्यवसायीहरूको हकहित संरक्षण गर्ने कार्यविधि बनाई संगठन स्थापना गर्ने प्रोत्साहित गरिनेछ ।
  ११. आवश्यकता तथा मागको आधारमा गाउँपालिका भित्र विभिन्न किसिमका उद्योगको सम्भावना अध्ययन गरी संचालन गरिनेछन् ।
  १२. व्यापार व्यवसायलाई मर्यादीत र व्यवस्थित गर्ने हरेक प्रकारका व्यापारिक कारोबारलाई गा.पा. कार्यालयमा दर्ता गरी अभिलेख कायम गरेर मात्र संचालन गर्ने पाउने नीति लिइनेछ ।
  १३. अति गरिब परिवारको लागि साँझा सुविधा केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
  १४. उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा बढ्दि गर्नका लागि सामूहिक प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ ।
  १५. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास संचालन निर्देशिका, २०७७ बमोजिम उद्यमीको स्तरोन्नतिको लागि तालिम संचालन गरिनुका साथै लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ ।
- (घ) पर्यटन तथा संस्कृति नीति**
१. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेको पर्यटकीय र ऐतिहासिक स्थलहरू मध्येबाट नौगाड गाउँपालिका वडा में २ स्थित छिपुलथान डाइभरसिटी पार्क निर्माण कार्य आगामी आ.व. तथा सम्झौता अवधि भित्र निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ साथै नेपालकै एघारौं धामको रूपमा परिचित नौगाड गाउँपालिका वडा नं १ मा रहेको नागेश्वर धाम, नौगाड गाउँपालिका वडा नं ३ मा रहेको ताराकोट, वडा न. ४ मा रहेको सिईटी विनायक धार क्षेत्रको रमणीय पर्यटकीय र धार्मिक महत्वको क्षेत्र विस्तारको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
  २. नौगाड गाउँपालिकाको पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न देथला खार खलंगा सडक खण्ड कालोपत्रेको काम यथाशीघ्र सम्पन्न गर्ने पहलकदमी गरिनेछ । प्रत्येक वडा कार्यालयहरु जोड्ने सडकहरू समयमा नै सम्पन्न गरी पर्यटकीय क्षेत्र सम्म जोड्ने सडक तथा पद मार्गहरू लगायत अन्य आवश्यक संरचनाहरू निर्माण गरिनेछन् ।

पुङ्कर सिंह धारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धारी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

३. गाउँपालिकाका विभिन्न भेगमा मनाइने विशु पर्वलाई व्यवस्थित गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
४. नौगाड गाउँपालिका वडा न. ६ को शिखर क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
५. नौगाड गा.पा.को विभिन्न समुदायको परम्परा तथा संस्कृति झल्किने संग्रहालय स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
६. सांस्कृतिक कला केन्द्रको स्थापना गरी स्थानीय कलाकारहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।

(ङ) युवा, श्रम तथा रोजगारी

१. श्रमको सम्मान र मर्यादित श्रम सहितको श्रमिकको हक अधिकार सुनिश्चित गरिनेछ । नौगाडको श्रमशक्तिलाई नौगाडमै रोजगारीका अवसर उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ । सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रका कार्यक्रममा रोजगारी सिर्जना गर्ने प्रेरित गरिनेछ । सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रमा उपलब्ध रोजगारीका अवसर सम्बन्धी सीप तथा रोजगारको तथ्यांक तयार पारिनेछ ।
२. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, कृषि तथा पशु शाखा अन्तर्गतका कार्यक्रम, गरिबी निवारणका लागि लघुउद्यम कार्यक्रम लगायत अन्य सम्बन्धित कार्यक्रमहरूको सहकार्यमा रोजगारी सिर्जना हुने, सीप विकास, उत्पादनमूखी, स्वरोजगारमूलक तथा उद्यमशीलतासंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू एकीकृत रूपमा संचालन गरी बेरोजगारीलाई न्यूनिकरण गरिनेछ ।

६) भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी नीतिहरू

(क) स्थानीय सडक, यातायात तथा पुल

१. यस नौगाड गाउँपालिकाका वडा केन्द्रहरूमा सडक यातायातको असुविधालाई मध्यनजर गरी निर्माणाधीन योजनाहरूलाई निरन्तरता दिँदै नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारसँगको सहकार्यमा सडक यातायातलाई प्राथमिकतामा राखी ६ वटै वडा कार्यालय सम्म आ.व. २०७९।८० भित्र सडक यातायातको पहुँचमा पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
२. देथला खार खलंगा सडक खण्ड अन्तर्गत गुन्डाङु खोला र खार खोला तथा अन्य बस्तीहरू जोड्ने नौगाड खोला, होपरी खोला लगायतका खोलाहरूमा पक्की तथा मोटरेबल पुलहरू निर्माणका लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक पहल तथा समन्वय गरी प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
३. हरेक वडा भित्र बन्ने सडकहरूलाई वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गरी स्तरीय रूपमा अगाडि बढाइनुका साथै हरेक सडकलाई हरित सडकको रूपमा विकास गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाको मुख्य सडकको सुकेखोला देखि दल्लेख सम्म आम नागरिकहरूको यातायात सेवालाई सुविधायुक्त बनाउन गाउँ बस सेवा संचालनमा ल्याइनेछ ।
५. जामीर साडपाड ईयरकोट ग्रामीण सडकलाई लक्सेरी हुँदै मानाकोट जात्रा सम्म विस्तार गरिनेछ ।
६. सुकेखोला पन्दुङ्गा सडकलाई स्तरोन्तरी गर्दै अगाडि बढाइनेछ ।
७. खेडा-धुलिगडा-एगरभगे ग्रामीण सडकलाई सम्पन्न गर्ने पहल गरिनेछ ।
८. होपरी सिटी सितोला खान ग्रामीण सडकलाई निरन्तर अगाडि बढाउन पहल गरिनेछ ।
९. जामीर तल्ला सुण्डमुण्ड ग्रामीण सडकको निर्माण कार्य अगाडि बढाउन पहल गरिनेछ ।
१०. प्रत्येक वडा केन्द्रबाट गाउँपालिका केन्द्र सम्म र हरेक टोल वस्तिबाट वडा केन्द्र सम्म जोड्न स्तरीय सडक तथा बाटोघाटोको निर्माण गरिनेछ ।
११. हरेक बस्तीबाट विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सांस्कृतिक केन्द्र आदि स्थानलाई जोड्ने बाटो निर्माण तथा मर्मत गरिनेछ ।

गुप्तकर्त्ता सिंह धानी
नम्बुद्ध प्रशासकीय बोगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धानी
अध्यक्ष
बोगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

१२. प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार झोलुङ्गे पुल तथा आर.सि.सि पुलको नीति तथा कार्यक्रम गरी जनजीवनलाई सहज बनाइनेछ ।

१३. नौगाड गा.पा.को विभिन्न स्थानमा झोलुङ्गे पुल निर्माण कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।

१४. होपरीगाड सिई सडक स्तरोन्तरी गर्न संघ र प्रदेश सरकारसँग सहयोगको लागि समन्वय गरिनेछ ।

(ख) जलस्रोत, सिंचाइ तथा ऊर्जा

१. जलस्रोत सिंचाइ (साना सिंचाइ, आधुनिक सिंचाइ, थोपा सिंचाइ, लिफ्ट सिंचाइ) र विद्युतका लागि लघु र साना जलविद्युत परियोजना संचालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्यक्रम अगाडि बढाइनेछ । साथै निर्माण सम्पन्न आयोजनाको असल व्यवस्थापनका लागि संस्थागत विकास तथा क्षमता विकासमा सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. वैकल्पिक ऊर्जा, सौर्य ऊर्जा, गोबरग्याँस, वायु ऊर्जा संचालनका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरी गाउँपालिकालाई प्रदूषण मुक्त गर्ने नीति लिइनेछ र विद्युत चूलो प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।
३. यस नौगाड गाउँपालिका क्षेत्रका कुनै पनि नदीनालाहरुबाट विद्युत उत्पादन गर्दा दिगो विकासको राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय नीति र सिद्धान्त अनुसार नदीमा पानी छोड्न लगाइनेछ ।
४. गरिबीको रेखा मुनी रहेका एकल महिला, दलित, पिछडिएका समुदायका परिवार दुहरा अपाङ्ग असक्त घर परिवारलाई विद्युत महसुलमा पूर्ण वा आंशिक छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।
५. सरकारी तथा गैर सरकारी कार्यालयहरु, विद्यालयहरु, स्वास्थ्य संस्थाहरु, प्रहरी चौकीहरुमा निरन्तर विद्युत सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. आगामी आ.व. २०७९/१०८० भित्र नौगाड गाउँपालिकाको ९० प्रतिशत घरधुरीमा विद्युत सेवा उपलब्ध गराउने र २ वर्ष भित्र हरेक घरधुरीमा विद्युत सेवा पुन्याइनेछ ।
७. नौगाड गाउँपालिकाको सम्पूर्ण नदी तथा खोलाहरूमा उपलब्ध हुने पानीलाई सदुपयोग गर्ने अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन जलउपयोग गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
८. वर्तमानमा संचालनमा रहेका लघु जलविद्युत आयोजनाहरूलाई मर्जत सम्भार गरी व्यवस्थित गरिनेछ र सम्पूर्ण काठका पोललाई विस्थापित गरी फलामे पोल राखिनेछ ।
९. गाउँपालिका भित्र संचालित लघु जलविद्युतलाई व्यवस्थित गर्न गाउँपालिका वा सम्बन्धित वडाको मातहतमा ल्याई ठूला महलमा मात्र नभई दूर दराजका सम्पूर्ण टहराहरूमा समेत झिलिमिली बनाइनेछ ।
१०. वायोग्याँस, विद्युतीय चूलो, सुधारिएको चूलो, सौर्य ऊर्जा जस्ता नविकरणीय ऊर्जाको प्रयोगमा जोड दिइनेछ ।

(ग) भवन तथा शहरी विकास

१. संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा एकीकृत बस्ती निर्माणका लागि प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
२. भवन निर्माण अचारसंहिता, २०७२ को परिधि भित्र रही गाउँपालिकाको आचारसंहिता निर्माण गरी भवन निर्माण र बजार व्यवस्थापनको नीति लिइनेछ साथै नयाँ बन्ने भवन तथा घरहरु नक्सा पास गरेर मात्र निर्माण गर्न आम नौगाडवासी जनसमुदायलाई उत्प्रेरित गरिनेछ ।
३. विद्यालयमा छात्रावास तथा गाउँपालिकामा कर्मचारी आवासगृहको निर्माण गरिनेछ ।
४. जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनका शहीदहरूको स्मृतिमा शहीद पार्क, शहीद स्मृति भवन तथा सालिक निर्माण गरी शहीद संग्रहालयको स्थापना गरिनेछ ।
५. सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै आगामी आ.व.मा थप सुरक्षित आवास गृह निर्माण गरिनेछ ।

पृष्ठकर सिंह धामी
गम्भै प्रशासकीय उपचालक
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धामी
अध्यक्ष
गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

 नौगांड गाउँपालिका
 कार्यपालीकाको कार्यालय
 लोपरेगाड, दार्जुला
 इन्द्राशिखर प्रदेश, नेपाल

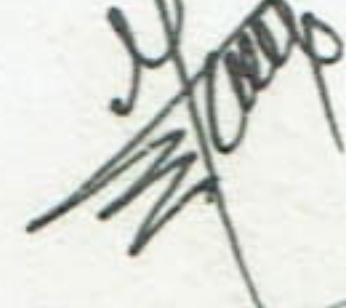
(घ) सूचना प्रविधि तथा संचार

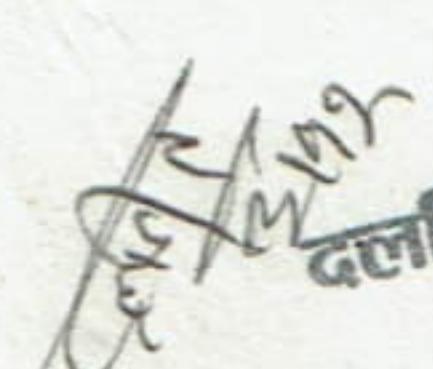
१. सञ्चार सेवाबाट विज्ञित रहेका नौगाड गाउँपालिकाको टोल वस्तिहरूमा संचार सेवा विस्तार गर्दै आगामी वर्ष भित्र सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरूमा गुणस्तरीय टेलिफोन, इन्टरनेट सेवा चौबीसै घण्टा उपलब्ध गराउन आवश्यक उपकरण खरीद तथा पूर्वाधार निर्माण गर्न नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
२. सूचनाको हक प्रत्याभूति दिन तथा सूचना सम्प्रेषणमा सहजता ल्याउन गाउँपालिका क्षेत्रमा स्थानीय एफ. एम. रेडियोहरूको सेवा विस्तारका लागि सामुदायिक रेडियोहरूको साझेदारीमा एफ. एम. टावर निर्माण तथा नयाँ एफ.एम. संचालनका लागि सरोकारवाला निकायहरूसंग पहल गरिनेछ ।
३. सूचना तथा संचार प्रविधिमा आधारित स्थानीय तह एकीकृत वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिनेछ ।
४. सूचना प्रविधिमैत्री स्थानीय तह निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
५. विद्युतीय शासन (E-Governance) स्थापनाका लागि गाउँपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा आवश्यक सूचना प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।
६. सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी एकीकृत वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिनेछ ।
७. सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरी सूचना प्रविधिमैत्री स्थानीयतह निर्माण गरिनेछ ।

(७) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीतिहरू:

(क) शिक्षा

१. नेपाल सरकारबाट संचालित बालबालिकालाई विद्यालय ल्याउँ, टिकाउँ र सिकाउँ अभियानलाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकाका विद्यालय उमेरका सबै बालबालिकालाई अनिवार्य विद्यालय भर्ना गराउन उत्प्रेरित गरिनेछ ।
२. यस नौगाड गाउँपालिका अन्तर्गत सम्पूर्ण विद्यालय तथा बाल-विकास केन्द्रमा कार्यरत विद्यालय कर्मचारी, सहयोगी र बालविकास शिक्षकहरूलाई प्रोत्साहित गर्न नेपाल सरकारको नीति अवलम्बन गर्दै श्रम ऐन अनुसारको न्यूनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउने र समय सापेक्ष वृद्धि गर्दै लिइनेछ ।
३. गुणस्तरीय, अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षाका लागि सबै सार्वजनिक विद्यालयहरूमा न्यूनतम पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न गरिनेछ । विज्ञान, गणित, अंग्रेजी र अन्य प्राविधिक शिक्षकको अभाव नहुने गरी सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा दरबन्दी मिलान गरिनेछ । दरबन्दी मिलान पश्चात् पनि शिक्षक अपुग हुन गएमा गाउँपालिकाबाट अनुदानको व्यवस्था गरी थप विषयगत शिक्षकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
४. शिक्षा क्षेत्रमा आमूल परिवर्तन गरी गुणस्तरीय शिक्षा हासिल गर्न कक्षागत र विषयगत शिक्षकको दरबन्दी व्यवस्था गरी आगामी आ.व. २०७९/८० देखि प्रत्येक वडाका माध्यामिक तहका विद्यालय मध्ये एक-एक वटा विद्यालयलाई नमुना विद्यालयको रूपमा छनौट गरी क्रमिक रूपमा शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
५. शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको पेशागत सीप विकासको लागि तालिम तथा अभियुक्तिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६. कक्षा (०-१२) को शिक्षालाई पूर्ण रूपमा निःशुल्क गर्दै लिइनेछ साथै आवश्यकता, माग र क्षमताको आधारमा अंग्रेजी माध्यममा शिक्षण गर्न अनुमति दिइनेछ ।
७. गाउँपालिका भित्र रहेका गरिब, दुहुरा तथा असहाय बालबालिकालाई शिक्षा दिन सहयोगी संघसंस्था उपलब्ध भएमा उक्त संस्थालाई अनुदान समेत दिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

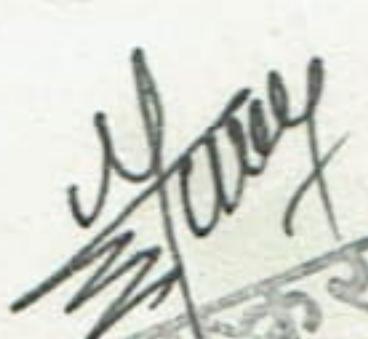

 पुरुख प्रशासकीय नौगाड गाउँपालिका
 पुरुख प्रशासकीय नौगाड गाउँपालिका

 दलजित सिंह थापा
 अध्यक्ष
 नौगाड गाउँपालिका १०

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

 नौगांड गाउँपालिका
 कार्यालय
 नौगांड, दाखुला
 जिल्हा, नेपाल

८. गरिब, दुहुरा, असहाय, जनयुद्ध तथा जनआन्दोलनका शहीद परिवार, द्वन्द्व पीडित घाइते तथा अपांग परिवारका बालबालिकाहरूलाई आधारभूत तहको शिक्षा अनिवार्य रूपमा हासिल गर्न गाउँपालिकामा आवासीय विद्यालय स्थापनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
९. गाउँपालिकामा कम्तीमा एउटा उच्च तहको प्राविधिक शिक्षालय र एउटा क्याम्पस स्थापना गर्ने पहल गरिनेछ ।
१०. विद्यालय स्वास्थ्य तथा पोषण कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
११. नौगांड गाउँपालिकाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण कार्य छिटो सम्पन्न गरी चालू शैक्षिक शत्रमा नै पठनपाठनको व्यवस्था मिलाइनेछ । माध्यामिक तहका हरेक विद्यालयमा लेखापाल तथा कर्मचारीको व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ साथै सम्पूर्ण विद्यालयहरूमा चौकीदार, स्वीपर र कार्यालय सहयोगीको थप व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
१२. हरेक विद्यालयमा शिशुको संख्याको आधारमा वाल विकास कक्षा तथा टोलबस्तीहरूमा वाल सिकाई कक्षा संचालन गरिनेछ ।
१३. दलित, महिला, विपन्न तथा जेहनदार बालबालिकाहरूलाई उच्च शिक्षा अध्ययनको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. हरेक विद्यालयहरूमा विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा शिक्षण अनुदान, प्रशासनिक तथा व्यवस्थापन अनुदान दिइनेछ ।
१५. विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई जिम्मेवार बनाउन नियमानुसार बस्ते बैठकमा खाजा तथा चियापानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१६. शिक्षाको गुणस्तर अभिबृद्धि गर्न विद्यालयको प्रधानाध्यापकलाई बढीमा २ घण्टी मात्र अध्यापन गर्ने र बाकी समय विद्यालयको विकास तथा शैक्षिक गुणस्तर उकास्ने क्रियाकलाप तथा योजनामा दिने गरी व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. कक्षागत, विषयगत र विद्यालयगत सिकाई उपलब्धिलाई विश्लेषण गरी बृहत शैक्षिक योजना तयार पारी सिकाइ उपलब्धिलाई वृद्धि गरिनेछ ।
१८. दिगो विकासको लक्ष हासिल गर्ने नेपाल सरकारले लागू गरेको विद्यालय खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता कार्यविधि २०७५ अनुसार विद्यालय स्तरीय वास सुविधा विस्तार गरी तीन तारे विद्यालयमा स्तरोन्तरी गरिने र तीन तारे घोषणा भएका विद्यालयको सुविधा स्तर कायम राखी राख्न निरन्तर अनुगमन र छलफल गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१९. प्रमाणपत्र तहको शिक्षा उत्तीर्ण गरी माथिल्लो तहको प्राविधिक शिक्षा इन्जिनियरिङ, वन विज्ञान, कृषि विज्ञान, चिकित्सा शिक्षा, आदि अध्ययन गर्ने चाहने विद्यार्थीलाई प्रत्येक वर्ष २ जनाका दरले छनौट गरी छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. नियमित रूपमा विद्यालयमा उपस्थित हुने र सिकाइ उपलब्धि उच्च भएका विषयगत, तहगत र लैंगिक रूपमा उत्कृष्ट शिक्षक छनौट, गरी हरेक वर्ष पुरस्कार तथा सम्मानको नीति लिइनेछ ।
२१. शिक्षकहरूको अध्ययनशीलता, लगनशीलता, कर्तव्य निष्ठा, विषयवस्तुको ज्ञान तथा दक्षताको परीक्षण गर्ने विशेष समय पारेर वर्षको एक पटक Teacher Quiz संचालन गरिनेछ ।
२२. हरेक विद्यालयलाई भौतिक श्रोत साधन युक्त र वाइफाइ तथा इन्टरनेटको सुविधा सम्पन्न बनाइनेछ ।

 सुरेश सिंह धारी
 प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

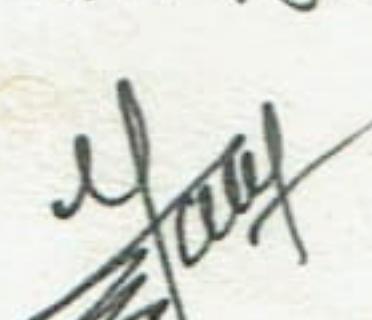
नौगांड गाउँपालिका

 सुरेश सिंह धारी
 अध्यक्ष
 नौगांड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

गोप्ता गाउँपालिका
कार्यपालिकाको कार्यालय
देवरीगाड, दार्जुल
उद्धरणालय प्रदेश, नेपाल

२३. शिक्षाको आमूल परिवर्तन र विकास गर्ने गाउँ शिक्षा समितिलाई जिम्मेवार बनाइनेछ । शिक्षा क्षेत्रमा व्यापक सुधार गरी गुणस्तरीयता प्राप्त गर्ने अनुगमन तथा निरीक्षणको पक्षलाई बलियो, भरपर्दो र जिम्मेवार बनाइनेछ ।
  २४. हरेक विद्यालयले पालिका र जिल्ला स्तरीय रूपमा संचालन हुने प्रतियोगितात्मक कृयाकलापहरूमा अनिवार्य सहभागी हुनुपर्ने नीति लिइनेछ ।
  २५. विद्यालयका शिक्षक कर्मचारीहरूलाई ऐन, नियमले कुनै समिति वा संगठनमा बस्त पाउने व्यवस्था भएकोमा बाहेक समाजका अन्य कुनै पनि समिति वा संगठनमा रहेर काम गर्ने नपाउने नीति लिइनेछ ।
  २६. नमुना विद्यालयलाई श्रोत विद्यालयको रूपमा विकास गरी अनुभव आदान प्रदानका लागि अन्तर विद्यालय भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
  २७. पालिका र वडास्तरमा पुस्तकालयको स्थापना गरिनेछ र हरेक जिम्मेवार व्यक्तिबाट एउटा पुस्तक सहयोग स्वरूप संकलन गरी पुस्तकालयमा राखिनेछ ।
  २८. शिक्षकहरू सधै एउटै विद्यालयमा बस्दा जागरूकता तथा सक्रियतामा कमी आउने र यसको असर शैक्षिक गुणस्तरमा पर्ने भएकोले समयवद्ध रूपमा अन्तर विद्यालय सरुवा गर्ने नियमलाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सुरुवात गरिनेछ ।
  २९. विद्यालय क्षेत्र योजना अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
  ३०. एक विद्यालय एक स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
  ३१. गाउँपालिकाबाट विद्यालयहरूलाई दिइँदै आएको एकमुस्ट अनुदानलाई पूर्वरूपमा बन्द गरी विद्यार्थी संख्या, कक्षागत तथा विषयगत आधारमा गाउँपालिकाबाट शिक्षक छनौट गरी खटाउने नीति लिइनेछ ।
- (ख) स्वास्थ्य**
१. सुल्केरी र नवजात शिशुको जीवनरक्षा तथा सुरक्षित प्रसूतिका लागि सहज पहुँच हुने गरी नौगाड गाउँपालिकाका ६ वटै वडामा प्रसूति गृहहरू स्तरोन्तरी तथा थप स्थापना गरिनेछन् ।
  २. स्वास्थ्य क्षेत्रमा महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूले पुन्याएको योगदानको कदर गर्दै विगत देखि दिँदै आएको प्रोत्साहन भत्ता बृदि गर्दै कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
  ३. सम्पूर्ण सार्वजनिक स्थल र सवारी साधनहरूमा धूम्रपान र मदिरा सेवन निषेध गरिनेछ ।
  ४. दुर्गम भेगका जनताहरूको स्वास्थ्योपचारका लागि समय समयमा घुम्ती स्वास्थ्य सेवा शिविर संचालन गरिनेछ ।
  ५. स्वास्थ्य चौकी, सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ केन्द्र तथा क्लिनिकहरूमा वर्षभरि निःशुल्क भनी तोकिएका औषधी उपलब्धताको सुनिश्चितता गरिनेछ । आवश्यक भौतिक पूर्वाधार, उपकरणको पर्याप्त उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ ।
  ६. आम नागरीकहरूको स्वास्थ्य लाई मध्यनजर गर्दै नागरिक आरोग्य केन्द्र नौगाडलाई थप व्यवस्थित र विस्तार गरिनेछ ।
  ७. गाउँपालिकालाई घोषणा गरिएको पूर्ण खोप सुनिश्चितता तथा दिगोपनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
  ८. दीर्घ रोगी नागरीकहरूको तथ्यांक संकलन गरी निःशुल्क औषधी उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
  ९. आवश्यकता अनुसार गाउँपालिकामा विकट टोलहरूमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईको स्थापना गरिनेछ र स्थापित स्वास्थ्य इकाईहरूको स्तरोन्तरी गरिनेछ ।
  १०. विरामीहरूलाई थप उपचारको लागि सहयोग गर्ने हरेक वडालाई पुग्ने गरी एउटा एम्बुलेन्सको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ र आगामी आर्थिक वर्ष २०७९।१०८० मा १ वटा एम्बुलेन्स खरीद गरिनेछ ।
  ११. गाउँपालिकामा रहेको एम्बुलेन्सको प्राविधिक मूल्याङ्कन गरी सम्भव देखिएमा मर्मत गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।

पुरुकर सिंह धानी
काल प्रशासकीय नौगाड गाउँपालिका

ललितजित सिंह धानी १२
अध्यक्ष नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

१२. नौगाड गाउँपालिकामा निर्माणाधीन १० शैयाको अस्पतालको निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिइनेछ र आर्थिक वर्ष २०७९।१०८० देखि गाउँपालिका भित्र काजकाम गर्ने गरी १ जना एम.बि.बि.एस डाक्टरको व्यवस्था गरिनेछ ।
१३. गाउँपालिकामा हाडजोर्नी सम्बन्धी चेक जाँच गर्न एक वटा एक्स-रे मसिन खरीद गरी आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. गर्भवती महिलालाई चेक जाँच गर्न चालू अवस्थामा रहेको अल्ट्रासाउण्ड सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१५. गरिब तथा अशक्त नागरिकहरूलाई स्वास्थ्य उपचारमा दिँदै आएको आर्थिक सहायता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१६. आड खसेका महिलाहरूका यथार्थ विवरण संकलन गरी निःशुल्क रूपमा शल्यक्रियाको प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
१७. 'घर दैलोमै स्वास्थ्य सेवा भन्ने नाराका' साथ जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका, गर्भवती महिला र बालबालिकाहरूलाई टोलमै पुगेर स्वास्थ्य जाँच तथा औषधि उपचारको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१८. स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई नेपाल सरकारले निःशुल्क उपलब्ध गराउनु पर्ने औषधीहरू र अत्यावश्यक औषधीहरूको अभाव नहुने गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१९. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत प्राप्त स्वैच्छिक गर्भपतन सेवालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२०. फार्मेसी संचालनका लागि पहल गरिनेछ ।
२१. धुवानज्यू रोग तथा धुवाको कारण आउने स्वास्थ्य समस्यालाई न्यूनिकरण गर्न एक घर एक छुटै भान्सा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
२२. नौगाड गाउँपालिकामा संचालनमा रहेको सुआहारा, वहु क्षेत्रीय पोषण तथा अन्य स्वास्थ्य सरसफाइ तथा पोषणका क्षेत्रका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
२३. हाल पालिकाका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थामा संचालित प्रयोगशालाहरूको सेवालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाई सेवा विस्तार गरिनेछ ।
२४. कोरोना भाइरस (COVID-19) जस्ता महामारीबाट बच्न सुरक्षात्मक तथा निरोधात्मक क्रियाकलापहरूलाई निरन्तरता दिँदै थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२५. प्रत्येक आर्थिक वर्ष भित्र कार्यसम्पादनका आधारमा उल्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मी छनौट गरी पुरस्कृत गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ग) खानेपानी तथा सरसफाइ

१. नेपाल सरकारको सबै जनतालाई आधारभूत स्तरको खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने तथा दिगो विकास लक्ष नं ६ बमोजिम सन् २०३० भित्र कुल जनसंख्या ५० प्रतिशतलाई सुधारिएको खानेपानी सुविधा उपलब्ध गराउने लक्ष पूरा गर्न खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता क्षेत्रको योजना तर्जुमा, विद्यमान खानेपानी योजनाहरूको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार व्यवस्थापन, हालसम्म सो सुविधा पुग्न नसकेको क्षेत्रको पहिचान गरी समता मूलक तथा सहभागितात्मक पद्धति अवलम्बन गरी समन्वयात्मक एवम् पारदर्शी पद्धति अपनाई सेवा प्रदान गर्न गाउँपालिका स्तरमा स्थापना भएको खानेपानी, सरसफाइ स्वच्छता (वास) व्यवस्थापन बोर्ड र सो मातहत रहेका खानेपानी सरसफाइ तथा स्वच्छता इकाई (वास युनिट) मार्फत नयाँ योजना निर्माण तथा विद्यमान योजनाहरूको मर्मत सम्भारको सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२. गाउँपालिकाले तयार पार्न गइरहेको वाश प्लान (Wash Plan) लाई समीक्षा तथा अद्यावधिक गर्दै विद्यमान सबै खाले खानेपानी, सिंचाई लगायतका जलस्रोतसँग सम्बन्धित योजनाहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापकीय अवस्था अद्यावधिक गरी सबै समितिहरूलाई गाउँपालिकाको जलस्रोत नियमावली बमोजिम ढर्ता एवम्

**प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
प्रमुख सिंह धामी**
नौगाड गाउँपालिका

**प्रमुख सिंह धामी
अद्यावधि
नौगाड गाउँपालिका**

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

 नेपाल गाउँपालिका
 कार्यपालिकाको छानाल
 होपरीगाड, पार्वती
 जिल्लाप्रदेश, नेपाल

अद्यावधिक र नवीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाई गाउँपालिकास्तरमा सो क्षेत्रको सूचना व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थित गरिनेछ ।

३. नेपाल सरकारको पूर्ण सरसफाइ निर्देशिका २०७५, नौगाड गाउँपालिका पूर्ण सरसफाइ कार्यविधि २०७८ बमोजिम गाउँपालिकाका वस्तिहरूलाई क्रमशः पूर्ण सरसफाइ युक्त टोल घोषणा गर्दै गाउँपालिकालाई पूर्ण सरसफाइ युक्त घोषणा गर्ने लक्ष बमोजिम गाउँपालिका भित्रका समुदायलाई पूर्ण सरसफाइ उन्मुख तथा विद्यालयहरूलाई तीन तारा पद्धतिमा विकास गर्न एवम् कोभिड १९ जस्ता महामारी र पानी जन्य रोगहरूबाट बच्न वडा तथा समुदायस्तरमा पूर्ण सरसफाइ अभियान सञ्चालन गरिनेछ । विभिन्न पानीजन्य रोगहरूबाट उत्पन्न हुन सक्ने महामारीहरूबाट सुरक्षित रहन स्रोत एवम् घरायसी स्तरमा पानीको गुणस्तर परीक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
४. विद्यालय खानेपानी सरसफाइ तथा पोषण, खानेपानी सरसफाइ स्वच्छता, मर्यादित महिनावारी व्यवस्थापन, घरबारी व्यवस्थापन तथा व्यवसायिक जीविकोपार्जन प्रवर्द्धन कार्यको लागि स्थानीय स्तरमा प्राविधिक स्रोत व्यक्ति उत्पादन तथा परिचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५. वास क्षेत्रको सूचना प्रणाली अद्यावधिक गरी पालिकाको सूचनालाई राष्ट्रिय स्तरमा समावेश गर्ने पालिकाहरूको NWASH प्रणालीबाट तथ्यांक संकलन र अद्यावधिक गरी वास प्लान तर्जुमा गरिनेछ । वास प्लानमा तय भएको प्राथमिकताको आधारमा प्रदेश एवम् संघस्तर तथा अन्य दातृ निकायहरूसँग समन्वय गरी क्रमशः खानेपानी तथा सरसफाइ क्षेत्रको समस्या समाधान गर्दै लगिनेछ ।

(घ) खेलकुद तथा मनोरञ्जन

१. आवश्यकता अनुसार गाउँपालिका अर्थात् वडा स्तरमा खेल मैदान निर्माणका लागि आवश्यक नीति निर्माणका साथै नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहयोग, सहकार्य तथा समन्वय गरिनेछ ।
२. गाउँपालिका भित्रका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय खेलाडीहरूको सम्मान गर्दै उनीहरूको ज्ञान, सीप र अनुभवको भरपूर सदुपयोग गरिनेछ । **दीर्घ जीवनका लागि खेलकुद** को मान्यतालाई अनुसरण गर्दै खेलकुदका विविध कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
३. हरेक विद्यालयमा एकजना खेल शिक्षकको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।
४. गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद समिति गठनको कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

(ङ) लैंगिक समानता र समावेशीकरण

१. गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका दुहुरा, अनाथ, असहाय तथा विपन्न विद्यार्थीहरूलाई गाउँपालिका अनाथ असहाय छात्रवृत्ति तथा आर्थिक सहयोग कार्यक्रम मार्फत सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
२. महिला, अपाङ्ग, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, जनजाति लगायत लक्षित वर्गलाई मूलप्रवाहिकरण गर्न सशक्तिकरण एवम् सचेतना कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
३. मानव बेचविखन, घरेलु हिंसा, छाउपडी, जातीय भेदभाव तथा छुवाछूत जस्ता समाजिक कुरीति, कु संस्कार र अन्धविश्वास अन्त्य गर्नार्थे जनचेतनामूलक कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. गाउँपालिका स्तरीय विकास, भौतिक संरचना निर्माण तथा भवन निर्माण गर्दा अपाङ्ग तथा बालबालिका मैत्री साथै भूकम्प प्रतिरोधी तथा वातावरण मैत्री हुने गरी निर्माण गरिनेछ ।
५. सबै खालका वाल श्रम उन्मूलन गर्न शून्य वालश्रमको नीति अंगीकार गरी प्रभावकारी अनुगमन गरिनेछ ।
६. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण प्रवर्द्धन गर्ने महिला, बालबालिका, दलित, आदिवासी जनजाति, युवा, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, एकल पुरुष, असहाय अनाथ तथा वृद्धवृद्धा र अपाङ्गता भएका, शहीद परिवार, द्वन्द्व पीडित, घाइते तथा बेपत्ता परिवारका व्यक्तिहरूको सशक्तिकरण र मूलप्रवाहीकरण गर्ने

**मुख्यमन्त्री
सिंह धानी**
प्रमुख प्रशासकीय सचिव गाउँपालिका

द्वादशी विजय धानी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

अपांग मैत्री संरचना निर्माण, आर्थिक तथा क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सरोकारवाला निकाय संसद द्वारा, बैठका
साझेदारी र सहकार्यमा सञ्चालन गरिनेछ ।

७. महिला तथा किशोरीहरूको आत्मसम्मानको रक्षा गर्दै सुरक्षित र स्वच्छ तरिकाले बाँच पाउने अधिकारको सुनिश्चितता र महिनावारी भएको समयमा अपनाइने विभिन्न हानिकारक अभ्यासहरूको निर्मूल गरी महिला र किशोरीहरूको आत्मसम्मानको रक्षा गर्न विभिन्न सम्मेलनले पारित गरेको मर्यादित महिनावारी स्वच्छता व्यवस्थापनको घोषणा पत्र कार्यान्वयनको लागि आवश्यकता व्यवस्था मिलाइनेछ ।
८. बालबालिकाको हक अधिकार सुनिश्चित गर्दै आधारभूत स्वास्थ्य, शिक्षा र पोषणमा सबैको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ । हिंसामा परेका, विशेष संरक्षणको आवश्यकता रहेका तथा अनाथ बालबालिकाहरूको संरक्षणका लागि नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार सँग समन्वय, सहकार्य गरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
९. महिला हिंसा न्यूनिकरण गर्न पुरुषहरू सँग अन्तरक्रिया तथा सहभागित्वम् कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१०. महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपांगता भएका व्यक्ति तथा यौनिक अल्पसँख्यकको अधिकार संरक्षण, हित संरक्षण र कल्याणकारी कार्यक्रम संचालन गर्न नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँगको सहयोग समन्वयमा विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
११. ६० वर्ष देखि ६८ वर्ष पुरा नगरेका नागरिकहरूलाई विशेष काम दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१२. महिला, बालबालिका तथा हिंसा पीडित व्यक्तिहरूको उद्धार तथा सहजीकरण गर्ने संघसंस्थाहरूलाई आवश्यक सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ ।
१३. पछाडी पारिएका वर्ग, जाति तथा लिंगको लागि लक्षित उत्थान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१४. गाउँपालिका अन्तर्गत निर्माण गरिने योजना उपभोक्ता समिति लगायत समुदाय, वडा स्तरमा गठन गरिने विभिन्न समितिहरूमा महिला, दलित, जनजातीको समानुपातिक प्रतिनिधित्व अनिवार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१५. नौगाड गाउँपालिका भित्रका ग र घ वर्गका अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई आर्थिक रूपमा टेवा पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
१६. महिला दलित र अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई रोजगारमा पहुँच बढाउन लोकसेवा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१७. हिंसा पीडित महिलाहरूका लागि सुरक्षित गृह ९क्बखभ ज्यगकभ० सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
१८. गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूमा स्तनपान कक्षको स्थापना गरिनेछ ।
१९. ६० वर्ष देखि ६८ वर्ष उमेर समूहका एकल पुरुषहरूलाई कार्यविधि बनाई भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. ३५ वर्ष भन्दा माथिका कुनै पनि सामाजिक सुरक्षा भत्ता नपाउने एकल महिला (अविवाहित, अदालतबाट सम्बन्ध विच्छेद भई अर्को विवाह नगरी छुटै बसेका) लाई कार्यविधि बनाई भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।

८) वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति

(क) फोहोर व्यवस्थापन तथा प्रदूषण नियन्त्रण

१. प्रत्येक घरबाट उत्सर्जित हुने जैविक फोहोरलाई कम्पोस्ट मल बनाई स्वव्यवस्थापन गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
२. वातावरणमा नकारात्मक असर पार्ने खालका प्लास्टिक जन्य सामानहरू प्रयोगलाई न्यूनिकरण गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका भरी हरेक टोल वस्तिहरूमा फोहर विसर्जन तथा व्यवस्थापन गर्न उचित संयन्त्र बनाइनेछ ।
४. फोहर गर्नेले व्यवस्थापन गर्ने नीति अवलम्बल गरिनेछ ।
५. हरेक घरपरिवारमा शौचालय र स्नान घरको व्यवस्था गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
६. एक घर एक कुहिने खाडल तथा फोहर जलाउने ईन्सुलेटरको व्यवस्था गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

प्रधकर सिंह धामी
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धामी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

 नेपाल सरकार
 वित्त मंत्रालय
 वित्त विभाग, पार्वती
 वित्त प्रदेश, नेपाल

७. विगतमा नौगाडगाउँपालिका र ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजनाले संचालनमा ल्याएका व्यवस्थापन तथा सरसफाइ सम्बन्धी कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
८. गाउँपालिका र अन्तर्गतका कार्यालयहरूलाई प्लाष्टीकजन्य वस्तु निषेधित क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।

(ख) हरियाली प्रवर्द्धन

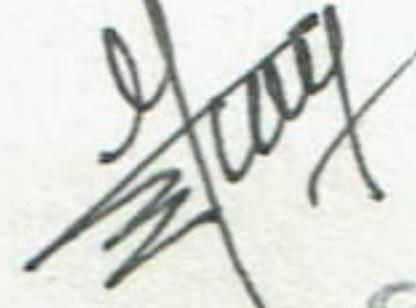
१. हरियो वन निर्माण, संरक्षण र स्थाहार, सम्बद्धको एक आधार भन्ने उक्तिलाई अंगीकार गरी नौगाड गाउँपालिका क्षेत्रको हाल रहेको वनको क्षेत्रफलमा वृद्धि गर्ने वृक्षारोपण कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२. हरियो वन नेपालको धन भन्ने उक्तिलाई चरितार्थ गर्ने प्रत्येक वडामा कमसेकम एउटा स्थानमा वृहत् वृक्षारोपण गरी सो स्थानलाई संरक्षित वनको रूपमा विकसित गरिनेछ ।
३. गाउँपालिका भरी छरिएर रहेका सामुदायिक वनलाई संरक्षण, सम्बद्धन गरी हरियाली नौगाडको आकांक्षालाई साकार पार्न आवश्यक नीति निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
४. सामुदायिक बन उपभोक्ता समितिले वन पैदावार विक्री तथा उपभोग सम्बन्धी आफ्नो वार्षिक कार्यक्रम बनाई स्थानीय तहबाट स्वीकृत गराउने र वन पैदावार विक्री वाफतको १० प्रतिशत रकम स्थानीय तहको सँचित कोषमा जम्मा गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

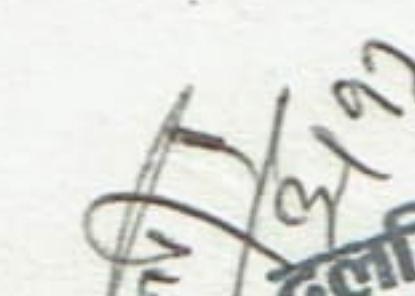
(ग) जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

१. वातावरण तथा जलवायुमैत्री प्रविधियुक्त पूर्वाधारको विकासमा जोड दिइनेछ । वन क्षेत्रको वैज्ञानिक एवम् दिगो व्यवस्थापन गरी आर्थिक रूपले महत्वपूर्ण वनस्पति तथा जडीबुटीको संरक्षण, सम्बद्धन र प्रशोधनमा सामुदायिक वन उपभोक्ता महासँग नेपाल लगायतका निजी तथा सामुदायिक संस्थालाई सहभागी बनाइनेछ ।
२. गाउँपालिकाबाट संचालन गरिने योजनाहरूको दिगोपना, गुणस्तर र पारदर्शिताका लागि योजना संचालन पूर्व र पश्चात् क्षमता विकास तालिम संचालन गर्न र वातावरणीय दिगोपनालाई ध्यानमा राख्दै गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने पूर्वाधार अन्तर्गत सडक, खानेपानी तथा अन्य योजनाहरू निर्माण गर्दा जलवायु अनुकूलन सम्बन्धी कार्यक्रम लाई जोडिनेछ ।

(घ) विपद् व्यवस्थापन

१. नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकाय वा नेपाल सरकारद्वारा सञ्चालित स्वास्थ्य संस्थाद्वारा प्रमाणित भई आएका गम्भीर असहाय तथा दीर्घरोगका विरामीहरूलाई न्यूनतम राहत रकम आर्थिक सहयोगका रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।
२. गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानहरू नदी, पहिरो तथा भू-क्षयको उच्च जोखिममा रहेकाले त्यस्ता स्थानहरूको जोखिम आकलन गरी त्यस्ता ठाउँहरूमा बाँस, निगाँलो तथा अम्रिसो रोपण गरी प्राकृतिक तटबन्ध निर्माण कार्य गर्दै लागिनेछ ।
३. गाउँपालिका स्तरीय विपद कोष मार्फत विपद जोखिम न्युनिकरण तथा प्रतिकार्य योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. वन क्षेत्र, जलक्षेत्र र सिमसार क्षेत्रलाई संरक्षण गर्न विशेष किसिमको कार्यक्रमहरू तर्जुमा लगायत प्राकृतिक एवम् मानवीय संकट र प्रकोपबाट पूर्व सुरक्षा, व्यवस्थापन र क्षतिपूर्तिलाई वैज्ञानिक रूपमा संचालन गर्न संरचनागत व्यवस्था एवम् पद्धति तय गरिनेछ ।
५. वर्षेनी नौगाड गाउँपालिकाको ६ वटै वडाहरूमा नौगाड नदी किनाराका क्षेत्र तथा वस्तिहरूमा बाढी पहिरोका कारण विकास निर्माण कार्यहरू तथा आम नागरिकहरूका घरजग्गा तथा सम्पत्तिको अपूरणीय क्षति हुने गरेको हुँदा नौगाड नदी र शाखा नदी किनारामा बलियो तटबन्ध निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

दलजित सिंह धानी
 अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

दलजित सिंह धानी
 १६
 अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

 नेपाल गोपनीय गाउँपालिका
 नेपाल सरकार कारबाह
 देशभित्र देशभित्र देशभित्र
 देशभित्र देशभित्र देशभित्र

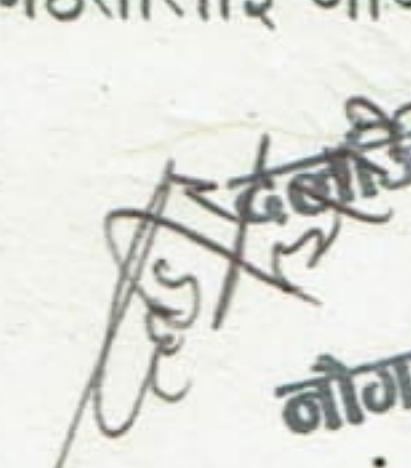
- ६. अविरल वर्षा, बाढी, पहिरो, खडेरी, आगलागी, भूकम्प लगायतका प्राकृतिक, मानवीय एवं दैविक प्रकोपको तत्काल सम्बोधन गर्न सक्ने गरी विपद् पूर्व तयारी, पूर्व सूचना, प्रतिकार्य, पुनः निर्माण र पुनः स्थापना कार्यक्रमलाई सुदृढ बनाइनेछ ।
- ७. प्रत्येक वडामा आकस्मिक तथा आपत्कालीन हवाई सेवा सञ्चालनका लागि प्रत्येक वडामा कम्तीमा पनि एउटा हेलीप्याड निर्माण गर्दै लगिने नीति लिइनेछ ।
- ८. नौगाड तथा अन्य सहायक नदीहरूमा आउने बाढीका कारण जनधनको क्षति हुने हुँदा बाढी तथा मनसून पूर्व सूचना (Early Warning System- EWS) प्रणाली स्थापना गरी नागरिकहरूलाई पूर्व तयारीका लागि सक्षम बनाइनेछ ।

९) संस्थागत विकास, वित्तीय व्यवस्था र सुशासन सम्बन्धी नीति

(क) संस्थागत विकास तथा सुशासन

- १. पञ्चीकरणलाई व्यवस्थित गर्न अनलाइनमा आधारित घटना दर्ता प्रणालीमा सबैलाई आबद्ध गर्न सबै वडा कार्यालयहरूमा गुण स्तरीय र दिगो इन्टरनेट सेवाको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- २. सेवा प्रवाहमा सहजता ल्याउन गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूमा फर्निचर, कम्प्युटर तथा मेसिन औजार पर्याप्तता र जस्तो सुकै अवस्थामा पनि सेवा प्रवाह गर्न सकिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- ३. यस गाउँपालिकाद्वारा आगामी आर्थिक वर्ष २०७९।१०८० का लागि तय गरिएको नीति तथा कार्यक्रम अनुसार प्रस्तावित 'एक गाउँ एक कृषि प्राविधिक', 'एक गाउँ एक पशु प्राविधिक', 'एक गाउँ एक स्वास्थ्यकर्मी कार्यक्रम', 'एक गाउँ एक सामाजिक परिचालक', 'गाउँपालिका सेवा प्रवाह सुदृढीकरण कार्यक्रम' लगायत करार सेवामा आवश्यकता अनुसार आन्तरिक तथा खुला प्रतिस्पर्धाबाट जनशक्ति नियुक्ति गर्ने तथा प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्ने प्रयोजनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को ८३ (c) बमोजिम करारमा जनशक्ति भर्ना गर्न प्रतिस्पर्धात्मक पद्धति अपनाइनेछ ।
- ४. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, रोजगार सेवा केन्द्र तथा श्रमिक छनौट प्रतियालाई अझ व्यवस्थित तथा तथ्य परक बनाइनेछ ।
- ५. राष्ट्रिय गौरवका आयोजना, प्रदेश गौरवका आयोजना तथा ठेका पट्टाबाट संचालन हुने आयोजनाहरूमा कम्तीमा ५०५ श्रमिक रोजगार सेवा केन्द्रबाट परिचालन गर्ने शर्तको व्यवस्था गरी लागू गरिनेछ र न्यूनतम श्रमिक ज्यालाको समेत ग्यारेन्टी गरिनेछ ।
- ६. रोजगार सेवा केन्द्रबाट सूचीकृत बेरोजगार श्रमिक र गाउँपालिकाबाट निर्माण सामग्री उपलब्ध गराई संयुक्त रूपमा दिगो र गुणस्तरीय श्रममूलक आयोजनाहरू छनौट गरी संचालन गर्न आवश्यक नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ७. स्वास्थ्य शाखा, WASH UNIT, बहु क्षेत्रीय पोषण, कृषि, पशु, महिला र अन्य सम्बन्धित कार्यक्रमहरू बीच समन्वयात्मक ढंगबाट कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- ८. सामाजिक संघसंस्थाको पारदर्शिता र सामाजिक उत्तरदायित्व सुनिश्चित गर्दै दुर्गम, लक्षित वर्ग एवं आवश्यकता र प्राथमिकताका क्षेत्रमा परिचालन गर्न निर्देशित र प्रोत्साहित गरिनेछ । अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूबाट संचालित कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी र नतिजामा आधारित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरिनेछ ।
- ९. श्रम सहकारीको स्थापना गर्न कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
- १०. प्राविधिक र सहयोगी जनशक्ति, करार कर्मचारी व्यवस्थापन कार्यविधि अनुसार प्रतिस्पर्धा मार्फत नियुक्त गरी अनुभव, क्षमता, योग्यता अनुरूप उपयुक्त पात्रलाई उपयुक्त स्थानमा राख्ने प्रणालीको अवलम्बन गरिनेछ । यस अघि नियुक्त गरिएका कर्मचारीहरू मध्ये करार सम्झौता बमोजिम कार्यसम्पादन सन्तोषजनक नभएका र आवश्यकता भन्दा बढी भएका कर्मचारीहरूको करार सम्झौता भंग गरी आन्तरिक आय/ राजश्व बाँडफाँटको दायरा भित्र तलव भसा भुक्तानी हुने गरी आवश्यकता र औचित्यका आधारमा प्रतिस्पर्धा मार्फत करार सेवामा कर्मचारीहरू नियुक्त गरिनेछ ।
- ११. कर्मचारीहरूको करार सम्झौता भंग गर्दा क्षेत्रगत रूपमा कार्यसम्पादन र जेष्ठतालाई आधार बनाइनेछ ।

नौगाड गाउँपालिका

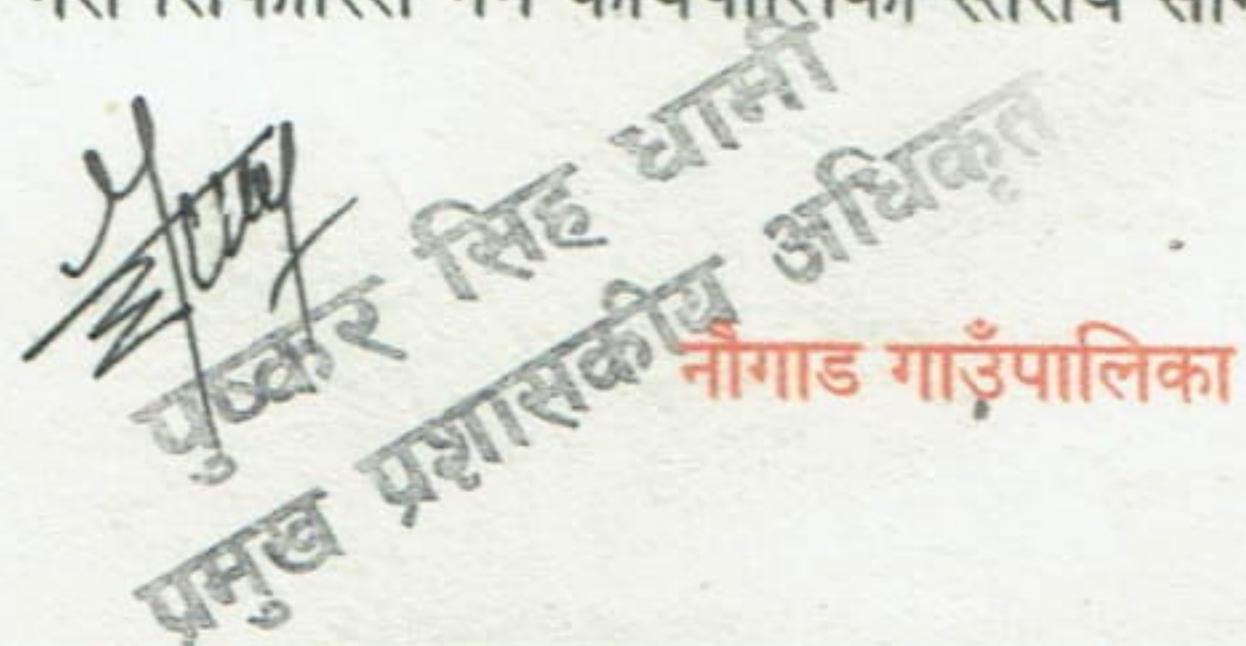

 ड्र. भ्रिकुति सिंह थामली
 नौगाड अध्यक्ष
 नौगाड गाउँपालिका

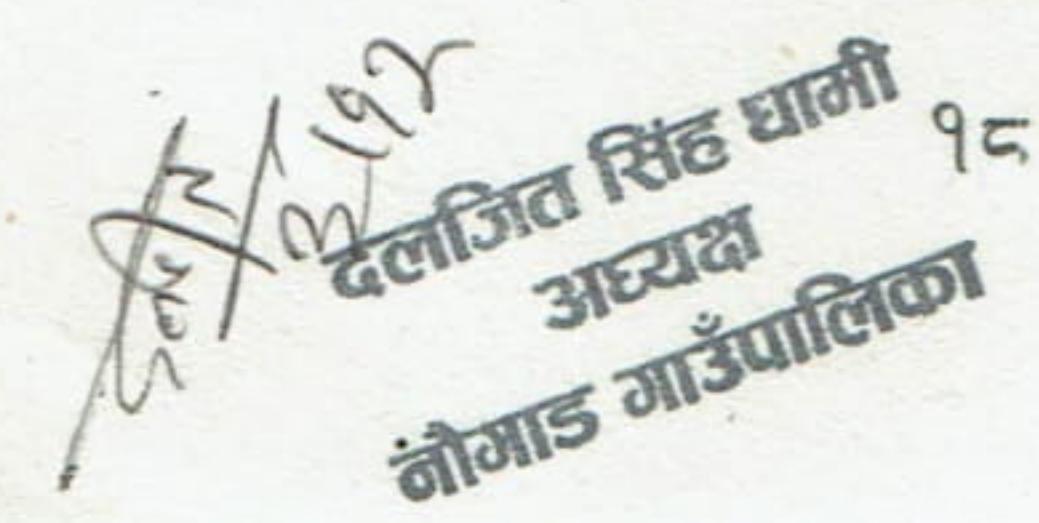
१७

आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

 नेपाल गाउँपालिका
 नेपालीगढ, दाचुल, बाहुल्य
 नेपाल प्रदेश, नेपाल

१२. गाउँपालिकाको कार्य संचालन र व्यवस्थापन गर्दा संघ, प्रदेश र अन्य स्थानीय तहहरू बीच समन्वयात्मक नीति लिइनेछ ।
१३. सरकारी रकमको बैंकिङ कारोबार गर्दा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक तथा गाउँपालिकामा स्थापित शाखा बैंक जस्ता राज्यको लगानीबाट संचालित बैकहरूबाट मात्र गरिनेछ ।
१४. कुनै पनि व्यक्ति वा समूह वा संस्थालाई जिम्मेवारी दिँदा पूर्व कार्यको समीक्षा गरेर मात्र दिने नीति लिइनेछ ।
१५. हरेक कार्यक्रम तथा सभा सम्मेलनलाई निर्धारित समय भित्र शूर र सम्पन्न गरिने नीति लिइनेछ ।
१६. गाउँपालिकाबाट आयोजना हुने हरेक कृयाकलाप र खरीद प्रकृयामा मितव्ययिता अपनाइनेछ ।
१७. समयको परिपालनालाई मूल्यांकनको आधार बनाइनेछ ।
१८. विकास निर्माण लगायतका सार्वजनिक सरोकार तथा महत्वका सम्पूर्ण कार्यहरूमा सुशासन, पारदर्शिता तथा जवाफदेहिता प्रवर्द्धन गर्न सबै खालका अनियमितता तथा भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापहरू माथि नियमन तथा नियन्त्रण गरिनेछ ।
१९. सार्वजनिक प्रशासनलाई जनसेवामुखी, प्रभावकारी, छिटोछरितो, स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत अनुशासन प्रति प्रतिबद्ध, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त तथा जनउत्तरदायी बनाइने छ र सबै कृयाकलापमा भ्रष्टाचारप्रति शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२०. **DIGITAL NAUGAD FRAMEWORK** को सुरुवात गरिनेछ, सो को प्रभावकारी कार्यान्वयनबाट सार्वजनिक सेवालाई सरल, सहज, सुलभ र पारदर्शी बनाउने नीति लिइनेछ । आ.व. २०८०।०८। देखि नौगाड गाउँपालिका मातहतका सबै कार्यालयहरूमा एकीकृत कार्यालय व्यवस्थापन प्रणाली लागू गरी कागजको प्रयोग क्रमशः कम गरिनेछ ।
२१. नौगाडको लेखा प्रणालीलाई वस्तुगत र पारदर्शी बनाउन सूचना प्रविधिको प्रयोग तथा लेखा सम्बन्धित कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । आर्थिक पारदर्शिता र वित्तीय अनुशासनलाई कडाईका साथ पालना गर्दै बेरुजू कम गरिनेछ साथै बेरुजू फछ्यौटिलाई अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ ।
२२. गाउँपालिकाबाट संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई तोकिएकै समयमा सम्पन्न गर्ने नीति लिइनेछ ।
२३. ग्रामीण समाजमा हुने विकृति, विसंगती, तथा अपराधीक गतिविधिलाई नियन्त्रण गरी शान्ति सुरक्षा र अमनचैन कायम गर्न थप प्रहरी चौकी स्थापनाको लागि पहल गरिनेछ ।
२४. गाउँपालिका भित्र संचालन गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरूमा सहयोग गर्न स्वयंसेवक दल गठनको लागि कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
२५. जनसरोकारका हरेक विषयमा सुझाव, सल्लाह र समन्वयात्मक विधिबाट अगाडी बढ्न सर्वदलीय संयन्त्रको अवधारणालाई आत्मसाथ गरिनेछ ।
२६. हरेक संघसंस्था तथा उपभोक्ता समितिले भौतिक संरचना निर्माण गर्दा प्राविधिक कर्मचारी राखेर छिटोछरितो काम सम्पन्न गर्ने नीति लागू गरिनेछ ।
२७. हरेक वडाका बस्तीहरूलाई टोलमा विभाजन गरी समानुपातिक विकासको अवधारणालाई मूर्त रूप दिन कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ ।
२८. हरेक प्रकारका विकास योजना सम्पन्न गरिसके पछि उपभोगको अवधिलाई बढाउन जिम्मेवार पक्षले अनिवार्य रूपमा त्यसको संरक्षण र स्याहार गर्नुपर्ने नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२९. नौगाड गाउँपालिकाको लागि निर्धारण गरेको कर्मचारी दरबन्दी तेरिज भन्दा बाहेक आवश्यक कर्मचारी दरबन्दी निर्धारण गरी सिफारिस गर्ने कार्यपालिका स्तरीय समिति गठन गरिनेछ ।

 पुरुष र सिंह धामी
 नौगाड गाउँपालिका

 दलजित सिंह धामी १८
 अध्यक्ष
 नौगाड गाउँपालिका

आर्थिक वर्ष २०७९/८० को नीति तथा कार्यक्रम

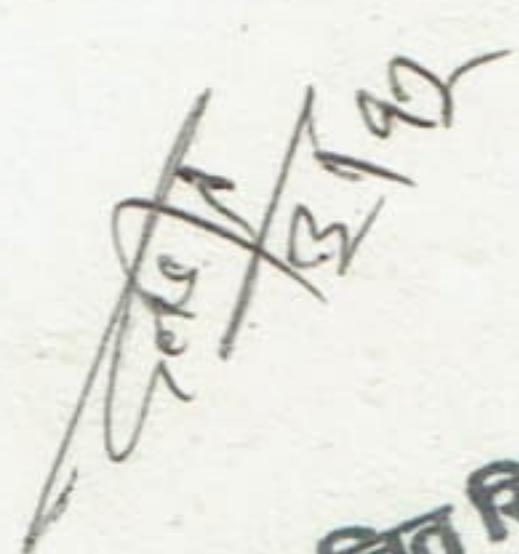

 नेपाल सरकार
 नीति तथा कार्यक्रम
 बोर्ड कार्यपालिका
 होमसमाज, वर्चुला
 उद्योग प्रबन्ध, वैधान

- ३०. नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल अधिकारको कार्यान्वयन गर्न आवश्यक योजना, नीति, मापदण्ड, ऐन, नियम र कार्यविधि तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- ३१. हरेक वडा स्तरमा राष्ट्रिय पञ्जीकरण विभागको विधि र पद्धति अनुसार घटना दर्ता सप्ताह संचालन गरिनेछ ।
- ३२. हरेक वडा कार्यालयमा विद्युतीय हाजिरी गरिने र अन्य कार्यालयहरूमा पनि विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- ३३. जनप्रतिनिधि तथा अन्य कर्मचारीहरूको कार्यदक्षता बढाउन आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

(ग) राजश्व परिचालन तथा वित्तीय व्यवस्थापन

- १. दिगो र भरपर्दो आयका स्रोतहरू मार्फत राजश्व संकलन र त्यसको समुचित परिचालन विना स्थानीय स्वायत्तताको प्रवर्द्धन सम्भव छैन । गाउँपालिकामा राजश्वका क्षेत्र पहिचान गरी दायरा विस्तार गर्न कर तिर्नु सम्मानको विषय भएको संस्कारको वृद्धि गर्न कर तिर्न उत्साहित होओ, सम्बद्ध पालिका निर्माणमा सहभागी बनौ भन्ने नारा अंगीकार गरिनेछ र जसका लागि अधिकतम कर दाखिला गर्ने वा कर छलि नगर्ने व्यक्तिलाई सार्वजनिक रूपमा सम्मान गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ । साथै स्थानीय सरकारले लगाउँदै आएका सेवा शुल्क र दस्तुरको दरमा समय सान्दर्भिक परिमार्जन गरिनेछ ।
- २. प्राकृतिक स्रोतको उपयोग र निकासीमा बढ्दो चुहावट नियन्त्रण गर्न जिल्ला समन्वय समितिसँग समन्वय गरिनेछ । स्थानीय समुदाय एवम् स्थानीय प्रशासन, सुरक्षा निकायसँगको सहकार्यमा अनुगमनलाई तीव्रता दिने तथा चुहावट नियन्त्रणमा सहयोग गर्नेलाई युरस्कृत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ३. अर्थतत्रमा देखापरेको चुनौतीलाई सामना गर्न नौगाड गाउँपालिकाले पुँजिगत खर्चमा वृद्धि गर्दै चालू खर्च तर्फको चापलाई न्यूनिकरण गर्दै सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गरिनेछ ।
- ४. गाउँपालिकाको आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धिका लागि करको दायरा विस्तार एवं करका विद्यमान दरलाई समय सापेक्ष बनाइनेछ । राजश्व परिचालनका थप क्षेत्र पहिचान गरी आन्तरिक आयलाई थप सुदृढ बनाइनेछ ।
- ५. मदिराजन्य व्यवसायमा लाग्दै आएको व्यावसायिक कर वदी गरिनेछ । मदिराजन्य व्यवसायको अनधिकृत विक्री वितरणलाई निषेध गरिनेछ ।

 पुर्णकर सिंह धामी
 समुद्ध प्रशासकीय अधिकृत

 दलजित सिंह धामी
 अध्यक्ष
 नौगाड गाउँपालिका

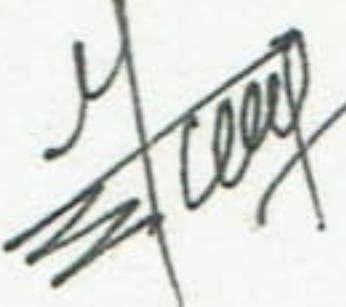
आर्थिक वर्ष २०७९।८० को नीति तथा कार्यक्रम

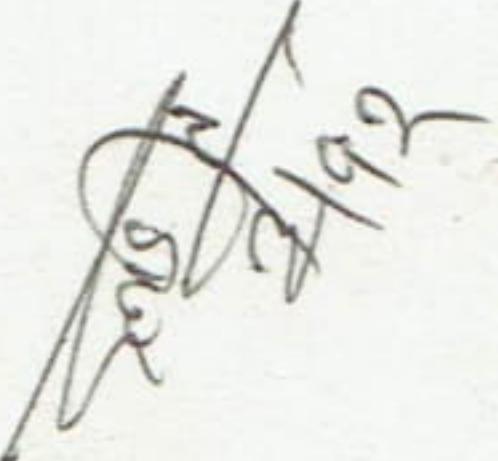
उपस्थित महानुभावहरू
अन्तमा,

नौगाड गाउँपालिकालाई सीमित स्रोत साधन, भौगोलिक विकटता, समय समयमा आउने बाढी पहिरो तथा प्राकृतिक विपद्को सामना गर्दै समृद्धि तर्फ लैजाने, आम नौगाडवासीका सापेक्ष विकासका चाहना पूरा गर्ने, नौगाड गाउँपालिका र नौगाडवासी जनता बीचको सुमधुर सम्बन्ध कायम गर्ने, आधुनिक प्रविधि र मौलिक पहिचानको समिश्रणबाट नौगाड गाउँपालिका लाई स्वस्थ, सफा, शिक्षित, सुरक्षित, सांस्कृतिक, समृद्ध र जीवन्त गाउँपालिका बनाउने सन्दर्भमा हाम्रा प्रयत्नहरू अविचलित रहनेछन् । नौगाडवासीहरूले विश्वास गरेर दिएको यो महत्वपूर्ण अवसरलाई सदुपयोग गर्दै सम्पूर्ण नौगाडवासीलाई स्वच्छ, निष्पक्ष, न्यायपूर्ण र प्रतिबद्ध नेतृत्वको प्रत्याभूति दिलाउने छौं । साथै नौगाड गाउँपालिकाले आ.व. २०७९।१०८० का लागि अघि सारेको प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउन नेपाल सरकार, सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकार, विकास सँझेदारहरू, निजी क्षेत्र, विभिन्न दातृ निकाय, यस गाउँपालिकाका कर्मचारी, आम नौगाड वासी लगायत सम्पूर्ण समाजसेवी, अग्रज, बुद्धिजीवी एं प्रबुद्ध वर्गमा हार्दिक अपिल गर्दछु ।

धन्यवाद ।

पुरुष कर्ता अधिकारी
प्रमुख प्रशासकीय अधिकारी

दलजित सिंह धानी
अध्यक्ष
नौगाड गाउँपालिका